

T. C.

Temsilciler Meclisi

TUTANAK DERGİSİ

Doksan üçüncü Birleşim

31 . 7 . 1961 Pazartesi

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	348	Müessesesinden alınan İstihlâk Vergisi ile	
2. — Gelen kâğıtlar	348	kâğıt ithalinden alınan Gümrük Vergisinin	
3. — Yoklama	349	kaldırılmasının mümkün olup olmadığına	
4. — Başkanlığın Genel Kuruluna su-	349	dair sorusuna Gümrük ve Tekel Bakanı Fet-	
nuşları		hi Aşkın'ın sözlü cevabı (6/59)	351:353
1. — Üyelerden bâzısına izin verilmesi	349	5. — Temsilciler Meclisi Üyesi Rifat Çi-	
hakkındaki Başkanlık tezkeresi (3/137)		ni'nin, Kütahya'da kurulmakta olan Azot	
5. — Sorular ve cevaplar	350	Sanayii Türk Anonim Şirketinin bir İkti-	
A — Sözlü sorular ve cevapları	350	sadi Devlet Teşekkülü haline getirilmesi hu-	
1. — Temsilciler Meclisi Üyesi Dündar		susunda ne düşünüldüğüne dair Sanayi Ba-	
Soyer'in, Gelir ve Kurumlar vergileri ka-	350	kanından sözlü sorusu (6/60)	353
nunlarında yapılması düşünülen değişiklik-		6. — Temsilciler Meclisi Üyesi Abdul-	
ler hakkında Maliye Bakanından sözlü soru-	350	lah İpşiroğlu'nun, Türkiye Cumhuriyeti	
su (6/45)		Ziraat Bankasının bâzı şirketler ve bir fir-	
2. — Temsilciler Meclisi Üyesi Hüseyin	350	ma üzerinde bulunan alacağının tahsil	
Ulusoy'un, faaliyetlerini tatil eden hususi		edilmesi için ne gibi tedbirler alındığına	
sektöre ait fabrika mevcud olup olmadığına	350	dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu	353:354
dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/52)		6. — Görüşülen işler	354
3. — Temsilciler Meclisi Üyesi Ömer		1. — 1111 sayılı Askerlik Kanununa	
Sami Coşarın, Mevlâna Müzesi çinilerinin	350	geçici bir madde eklenmesine dair kanun	
yapılmaması sebebine ve tarihi eserleri ka-		tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma komis-	
çırانlar hakkında hangi kanunun uygulan-	350	yonları raporları (1/167)	354:355
dığına dair sorusuna Millî Eğitim Bakanı		2. — 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Ka-	
Ahmet Tahtakılıç'ın sözlü cevabı (6/56)	350:351	nununa geçici üç madde eklenmesine dair	
4. — Temsilciler Meclisi Üyesi Oktay		kanun tasarısı ve İçişleri ve Millî Savun-	
Eksi'nin, İzmit Kâğıt ve Selüloz Sanayii	355	ma komisyonları raporları (1/168)	355:356

3. — 1961 genel tarım sayımının 1963 yılına bırakılmasına dair kanun tasarısı ve Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyon raporu (1/159) 356:357

4. — 4792 sayılı İşçi Sigortaları Kurumu Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi, bâzı maddelerinin kaldırılması ve bu kanuna iki madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Çalışma Komisyonu ve Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyon raporları (1/87) 357:364

Sayfa

Sayfa

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Yeter sayı bulunamadığından 31 Temmuz 1961 Pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere Birleşime son verildi.

Başkan
Başkanvekili
Lütfi Akadlı

Kâtip
Oktay Elçisi

Kâtip
Alev Coşkun

SORULAR

Sözlü sorular

1. — Temsilciler Meclisi Üyesi Coşkun Kırcı'nın, Amerika Birleşik Devletleri adına kendilerine memleketimizde ihale edilmiş yapı, tesis, onarım ve bakım işlerinde çalışan yerli ve yabancı firmaların hukuki statüsüne ve bu firmalarda çalışan Türk işçilerinin haklarına dair sözlü soru önergesi Dışişleri ve Çalışma Bakanlıklarına gönderilmiştir. (6/62)

2. — Temsilciler Meclisi Üyesi İlhan Esen'in, Basına şehirlerarası telefon konuşmalarında

gündüzleri de tercih hakkının tanınmasının ve basın konuşmalarında 6 dakikalık âzami müddet tahdidinin kaldırılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair sözlü soru önergesi Ulaştırma Bakanlığına gönderilmiştir. (6/63)

Yazılı soru

Temsilciler Meclisi Üyesi Rifat Çini'nin, Anıt - Kabir ile ilgili bakım işlerine dair yazılı soru önergesi Millî Eğitim Bakanlığına gönderilmiştir. (7/58)

2. — GELEN KAĞITLAR

Tasarı

1. — 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununa geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı (1/182) (Millî Eğitim Komisyonuna ve Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyonuna)

Teklif

2. — Millî Birlik Komitesi Üyesi Selâhattin Özgür ile Temsilciler Meclisi Üyesi Dâniş Yurdakul'un, 1961 yılı içinde yapılacak seçimlerde kullanılacak seçmen kütüklerinin ve sandık seçmen listelerinin yeniden gözden geçirilmesi ve seçim propaganda süresi hakkında kanun teklifi (2/38) (Seçim Kanunu Komisyonuna)

Tezkere

3. — Temsilciler Meclisi Üyesi İlhan Esen'in, dokunulmazlığı hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/136) (Adalet Komisyonuna)

Rapor

4. — Millî Birlik Komitesi üyeleri ile Tem-

silciler Meclisinden 15 üyenin, Yüksek Öğretim Kredi ve Yurtlar Kanunu teklifi ve Millî Eğitim Komisyonu ve Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyon raporları (2/11)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15

BAŞKAN — Başkanvekili İbrahim Senil

KÂTIPLER : Alev Coşkun, Rifat Çini

BAŞKAN — Birleşimi açıyorum.

3. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacaktır.
(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Görüşme için yeter sayı vardır.

4. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — *Üyelerden bazılarına izin verilmesi hakkında Başkanlık tezkeresi (3/157)*

Genel Kurula

Aşağıda adları yazılı Sayın Üyelerin hizalarında gösterilen müddetlerle izinleri Başkanlık Divanının 27 Temmuz 1961 tarihli toplantısında kararlaştırılmıştır.

Keyfiyet yüce tasviplerine arz olunur.

Lûtfi Akadlı

Temsilciler Meclisi Başkan V.

Nuri Kınık, 15 gün, hastalığına binaen, 26 Temmuz 1961 tarihinden itibaren,

Zekâi O'Kan, 24 gün, hastalığına binaen, 18 Temmuz 1961 tarihinden itibaren,

Yusuf Kemal Tengirşenk, 20 gün, hastalığına binaen, 24 Temmuz 1961 tarihinden itibaren,

Mehmet Hazer, 15 gün, mazeretine binaen, 27 Temmuz 1961 tarihinden itibaren,

Emin Soysal, 10 gün, mazeretine binaen, 28 Temmuz 1961 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Şimdi isimleri teker teker okutup oylarınıza sunacağım.

Nuri Kınık, 15 gün, hastalığına binaen, 26 Temmuz 1961 tarihinden itibaren,

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Zekâi O'Kan, 24 gün, hastalığına binaen, 18 Temmuz 1961 tarihinden itibaren,

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yusuf Kemal Tengirşenk, 20 gün, hastalığına binaen, 24 Temmuz 1961 tarihinden itibaren,

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mehmet Hazer, 15 gün, mazeretine binaen, 27 Temmuz 1961 tarihinden itibaren,

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Emin Soysal, 10 gün, mazeretine binaen, 28 Temmuz 1961 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5. — SORULAR VE CEVAPLAR

A — Sözlü sorular ve cevapları

1. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Dündar Soy-er'in, Gelir ve Kurumlar vergileri kanunlarında yapılması düşünülen değişiklikler hakkında Ma-liye Bakanından sözlü sorusu (6/45)*

BAŞKAN — Soru sahibi burada mı? Yok. Soru gelecek soru gününe bırakılmıştır.

2. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Hüseyin Ulu-soy'un, faaliyetlerini tatil eden hususi sektöre ait fabrika mevcud olup olmadığına dair Sana-yi Bakanından sözlü sorusu (6/52)*

BAŞKAN — Soru sahibi burada. Sanayi Ba-kanı yok. O halde bu soruyu gelecek soru günü-ne bırakıyoruz.

3. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Ömer Sami Coşar'ın, Mevlâna Müzesi çinilerinin yapılama-ması sebebine ve tarihî eserleri kaçıranlar hakkında hangi kanunun uygulandığına dair so-rusuna Millî Eğitim Bakanı Ahmet Tahtakılıç'ın sözlü cevabı (6/56)*

BAŞKAN — Soru sahibi burada. Millî Eği-tim Bakanı da burada. Soruyu okutuyorum.

Temsilciler Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun sözlü olarak Millî Eğitim Bakanı tarafından cevaplandırılmasına delâle-tinizi rica ederim.

1. Her yıl 300 ilâ 400 000 yerli ve yabancı turist çeken Konya'da Mevlâna Müzesinin çini-leri 10 yıldan beri neden yapılamıyor?

1950 yılında bu mevzuu incelemek üzere teş-kill edilen özel komisyonun âzalarına şimdiye kadar ne miktar hakkı huzur verilmiştir? Ve bu para ile Mevlâna Müzesi için elzem çiniler yap-tırılmaz mı idi?

2. Yurttan tarihî eserleri kaçıran kimse-ler için ve bu sahada kaçakçılık yapanlar için hangi kanun uygulanmaktadır?

Temsilciler Meclisi
Üyesi
Ömer Sami Coşar

BAŞKAN — Millî Eğitim Bakanı.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI AHMET TAHTA-KILIÇ — Muhterem arkadaşlar; evvelâ Sayın

Temsilci Ömer Sami Coşar arkadaşımızın, tari-hî ve sosyal değeri olan Mevlâna Müzesinin ta-miri ile bir kısım tarihî eserlerin yurttan kaçı-rılmasına dair bu suali sorması, bize de Yüksek Meclis huzurunda izahat verme imkânını sağla-muş bulunuyor; teşekkür ederim.

Hakikaten Mevlâna Müzesi esaslı bir onarıma muhtaçtır. Bu ihtiyaç 1949 senesinde de duyul-muş ve o zaman hususi surette yaptırılan tami-ratla ilgili çinilerin kısa zamanda sıraları dökül-müştür. Bu suretle tamirattan beklenen netice-yi vermedikten başka bu bir dâva konusu da ol-muştur. Bu dâva kendisine göre seyrederken 1950 senesinden itibaren 4 kişilik bir teknik mü-tehassis grubu kurulmuştur. Bu teknik komisyona tamirat ve çini işlerinin teknik şartnameleri hazırlanmıştır. 1959 senesinden itibaren tami-rat için girişilen gayretlere maalesef son veril-miştir. Fakat, muvakkat tamir olmak üzere kub-beye bir külâh yapılmıştır. Bu külâh tamirâtı ile beklenen muvakkat vazife görülmektedir. An-ecek etek kısmındaki kurşunlarda bâzı noksan-lıklar görüldüğünden yeniden keşif yapılarak 2 400 lira sarf edilmek suretiyle etek kısmın-daki bozuk kurşunların tamirâtı yapılarak o kı-sım emniyet altına alınmıştır.

Teşkil edilen komisyona verilen harcırâh 4605 liradan ibarettir. Komisyonu teşkil eden kimse-ler memur sınıfına dâhil mütehassislardan ol-duğu için kendilerine yalnız yol parası ve yev-miye verilmiştir. 150 bin lira keşif bedeli olan bu tamirat dolayısıyla komisyona verildiğini ifa-de ettiğim 4605 lira bir şey ifade etmez, bu mev-zuda bir israf olduğu noktâi nazarında da de-ğiliz.

Tamiratta kullanılacak çinilerin şartnamede-ki nûmunelerine uygun olduğu Teknik Üniver-sitece yapılacak tetkikatla anlaşılırsa ihaleye çıkarılacaktır.

Birinci defa 2490 sayılı Kanuna göre ihale yapılacağı sırada ihaleye bir tek firma iştirak et-miş o da ihale bedelinden ancak 10 lira kırmış-tır. Bu kâfi görülmiyerek ikinci defa ihaleye çı-karılmış ve yine yalnız Metin firması iştirak et-miş olduğundan, bu ihale de tehir edilmiştir. Üçüncü ihaleye yine Metin firması iştirak etmiş,

fakat bu kere yeni bir şart teklif etmiştir. Örtülü cilâ yapılacak iken, parlak cilâ yapılmasını teklif etmiştir. Bu yeniden tetkik edilmiş, muvafık görülmemiştir. Örtülü cilâ üzerine yeniden ilân yapılmıştır. İlân müddeti bitmek üzeredir. İhalesi yapılacak, 150 bin liralık tahsisat Merkez Saymanlığına gönderilmiş bulunmaktadır.

Ümidediyoruz ki, bu mevsim ihale işi neticeye ermiş ve bu iş bitmiş olacaktır.

Şu kadarını ilâve etmeliyim ki, ben de sayın rakadaşımız gibi Konya'ya gittikçe Mevlâna müzesine ve Konya'daki eski eserlere bakıyorum. Bu eserlerin bütün mükemmeliyetiyle muhafaza edilir bir şekilde getirilmesinin zaruri olduğuna inanıyorum. Hattâ temsilci arkadaşlarımdan, çini işleriyle meşgul olduğunu bildiğim Rifat Çini'yi de davet ettim, o da meşgul oldu. Fakat teknik elemanların yaptığı tetkikat neticesinde, bu işin, yapılan keşfe uygun olarak yapılması gerektiği neticesine varıldı ve ihalenin beklenmesi gerektiği anlaşıldı. Şimdilik ihalenin neticesini bekliyoruz.

Hepimiz biliyoruz ki, memleketimizin tarihi eserleri zaman zaman kaçırılmıştır. 10 Nisan 1322 de yapılmış olan Âsarı Atıka Nizamnamesinin muayyen maddelerinden başka, elimizde tarihî eserlerin, ehemmiyeti haiz eserlerin kaçırılmasına mâni olunması konusunda kabili tatbik bir hüküm olmadığı için mütehassıslara bir kanun yapılması vazifesi verilmiştir. Hazırlanan bu tasarı Yüksek Meclise getirilecektir. İzahatım bundan ibarettir, efendim.

BAŞKAN — Soru sahibi söz istiyor mu efendim? Buyurun.

ÖMER SAMİ COŞAR — Sayın Millî Eğitim Bakanına, izahlarından dolayı teşekkür ederim.

Bu soruyu sormaktaki maksadım bu esaslî dâvaya parmak basmak içindi. 11 seneden beri Mevlâna Müzesinin çinilerini takmak mümkün olamıyor. 11 sene müddetle bu mevzuda pek çok yazışmalar gelmiş gitmiş, bütün bu müddet zarfında bir külâh geçirilme işi ile uğraşılmıştır. Biz ve yabancı turistler görüyoruz ki, mesele Sayın Vekilin dediği gibi olmayıp bu müzedeki Selçuk çinileri harabolmaktadır. Bu senenin karını ve yağmurunu da yerse ciddî hasarlar meydana gelecektir. Sorumu da bilhassa bu bakımlardan sormuştum. Demek ki, bu iş bu kadar uzun bir iş. Bu memlekette birkaç âsarı atıka kaçakçılığı vardır. Sayın Vekilin biraz evvel ifa-

de buyurduğu gibi, bugün kaçakçılığı önlemek üzere tatbik edilen, 1322 tarihli Nizamnamedir. Meselâ bir milyon, iki milyon lira değerinde kaçak âsarı atıka dahi yakalansa, bu nizamnameye göre kaçakçı çok hafif bir ceza ile mahkûm edilmektedir. Bugün yürürlükte olan kanun da budur.

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır.

4. — Temsilciler Meclisi Üyesi Oktay Ekşi'nin, İzmit Kâğıt ve Selüloz Sanayii Müessesesinden alınan İstihlâk Vergisi ile kâğıt ithalinden alınan Gümrük Vergisinin kaldırılmasının mümkün olup olmadığına dair sorusuna Gümrük ve Tekel Bakanı Fethi Aşkın'ın sözlü cevabı (6/59)

BAŞKAN — Soru sahibi burada mı? (Burada sesleri) Bakan burada.

Soruyu okutuyorum.

Temsilciler Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Maliye ve Gümrük ve Tekel Bakanlarıca sözlü olarak cevaplandırılmasına aracılığınızı saygılarımla dilerim.

Oktay Ekşi

1. İzmit Kâğıt ve Selüloz Sanayii Müessesesinden alınan İstihsal Vergisi ile, kâğıt ithalinden alınan Gümrük Vergisinin kaldırılması mümkün müdür?

2. Bu vergilerin kaldırılmasından, Hazine'nin uğrayacağı gelir kaybı ile, memleketin sağlıyacağı kazanç üzerinde durulmuş ve bir sonuç varılmış mıdır?

BAŞKAN — Buyurun Gümrük ve Tekel Bakanı.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI FETHİ AŞKIN — Muhterem arkadaşlarım, Oktay Ekşi arkadaşımın, Maliye Bakanı arkadaşımın bendenizden, kâğıttan alınan vergiler hakkında bir sözlü sorusu vardır. Bu sorularına, teknik teferruata girmeden, arzı cevap edeceğim.

Sorularının birinci kısmı : (İzmit Kâğıt ve Selüloz Sanayii Müessesesinden alınan İstihsal Vergisi ile, kâğıttan ithalde alınan Gümrük Vergisinin kaldırılması mümkün müdür?) şeklindedir.

Teknik teferruatı bir köşeye bırakarak bu soruya arz edeceğim cevap, «hayır» dır.

Sorunun ikinci kısmında; (Bu vergilerin kaldırılmasından Hazinenin uğracağı gelir kaybı) sorulmaktadır.

1959 yılı hesabına nazaran, bu vergilerin kaldırılması halinde, Hazinenin kaybı 84 116 000 liradır. Bu kayıp her sene biraz daha artacaktır. Bunun 23 128 000 lirası dâhilden alınan İstihsal Vergisidir.

Muhterem arkadaşlarım, bu sorunun ikinci kısmında ayrıca, bu vergilerin kaldırılmasından, Hazinenin uğracağı gelir kaybı karşısında memleketin sağlıyacağı kazanç üzerinde durulmaktadır.

Zannediyorum, arkadaşımız bu sorusu ile kültür seferberliğinde bu işin faydalı olma ölçüsünden bahsetmek istiyorlar. Bunun üzerinde geçen hafta Pazartesi günü Sanayi Bakanı arkadaşımız, gazete kâğıtları, okul kitapları ve defterleri kâğıtları için ne miktar indirme yapılabileceğini arz etmişti. Şimdilik benim mâruzatım bundan ibarettir.

BAŞKAN — Buyurun, soru sahibi Oktay Ekşi.

OKTAY EKŞİ — Çok muhterem arkadaşlarım, aynı mevzuu ikinci defa huzuruza getirmenin psikolojik olarak ne kadar menfi tesirler husule getireceğini müdrükim. Ancak bu meseleyi ikinci defa huzuruza getirişim, dâvanın önemini belirtir, sanırım. Aynı bir sebep de benim fert olarak, bu mühim dâvada sesimi duyurabilecek güçte olmayışımıdır. Huzuruza aynı mevzu için işgal ederken, büyük bir tehlikeye de işaret etmek isterim. Türkiye'de halen demokratik düzene, 27 Mayıs İnkılâbına inanmış hür Türk Basını büyük bir kriz içindedir. Ve traşı 70 binin üstünde çıkan 4 gazete hariç, geri kalanları, personelinin maaşını dahi vermeyecek durumdadırlar. Böylece Türk Basını muteber müesseselerinden çoğunu kaybetmek tehlikesiyle karşı karşıya bulunmaktadır.

Hemen ve peşinen arz edeyim ki, bu tehlikenin başlıca sebebi gazete kâğıdı fiyatlarının yüksek tutulması ve bunda da ısrar edilmesidir. Onların da bir yandan muhtelif vesilelerle dikkatinizi çektiklerini sanırım. Günden güne tiraj kaybeden ve uğuruma sürüklenmekte olan hür basınımızla alay edilmekte ve kapanmak tehlikesiyle karşı karşıya kaldığı söylenmektedir. Gazeteciliğin açık bir gerçeği vardır.

Ne kadar ciddi bir yayın organı olursa tirajı o kadar zor yükselir. Çünkü ciddi yayın organı elit sayısı az bir kütleye hitabeder. Nitekim bizde ciddi bir basın organı traşı 20 bin, 30 bindir. En nihayet siyasi olayların yardımı ile 50 binin biraz üzerine çıkmaktadır. Türkiye'deki gerçek budur. Bu halde bulunan gazetelerimizden küçük tirajlıların zararları ayda takriben 80 küsur bin liradır. Türkiye'de iktisadi durum halen hareketli olmadığı için ilân miktarı da çok azdır. Bu yüzden dolaydır ki, gazeteler açığı kapatma ihtimali şöyle dursun, zararın günden güne büyümesi tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Bütün bunların sonucu : Türkiye'de muteber basın müesseseleri kapanma tehlikesi ile karşı karşıya geldikçe, yayın organları üç dört gazete sahibinin elinde toplanacak demektir.

1948 - 1949 yılında İngiltere'de İngiliz basınının bünyesini tahlil, inkişaf imkânlarını ve karşılaşılan tehlikeleri tetkikle görevlendirilen Krali Komisyon, İngiliz basını için müstakbel büyük tehlikenin, basının tröst haline gelmesi olduğunu ifade etmiştir. Bugün biz Hükümetin kâfi derecede ilgi göstermemesi yüzünden aynı tehlikeyi davet ediyor, yahut suni olarak yaratıyoruz.

Çünkü Türk basını imkânsızlıklar içinde kıvrınmaktadır. Bâzi gazeteler kapanma tehlikesi ile karşı karşıya bulunmaktadır. Ya bu müesseseler kapandığı için birkaç büyük sermayedar piyasaya hâkim olacak veya tehlike içindeki müesseseleri yine bu sermayedarlar ele geçirecektir. UNESCO tarafından hazırlanmış bir istatistikten rakamlar arz edeceğim. Göreceksiniz, bu istatistik, fecî durumumuzu ortaya koyacaktır.

Bu istatistiğe göre, İngiltere'de her bin kişide 615 kişi her gün gazete almaktadır. Norveç'te bin kişide 496, İsviçre'de 490, A. Birleşik Devletlerinde 353, İsviçre'de 299, Batı - Almanya'da bin kişide 263 kişi, Yunanistan'da bin kişide 71 kişi ve Türkiye'de ise bin kişide 32 kişi gazete almaktadır. Yani Yunanistan'da, Türkiye'ye nisbeten hem de 2 misli fazla gazete okunmaktadır.

Bizden az gazete okuyan memleketleri de arz edersem, durumumuzu daha iyi arz etmiş olacağım.

Irak'ta bin kişide 21 kişi, Endonezya'da bin kişide 7 kişi, Suudi Arabistan'da bin kişide 2 kişi, Afganistan'da bin kişide 1 kişi her gün gazete almaktadır. Bizden az gazete okuyan bu memleketlerin bünyelerini, seviyelerini biliyoruz. Böyle olunca, bizdeki nisbetin düşük oluşunun ifade ettiği acı gerçeği daha iyi anlamamız lâzımdır.

Demokratik düzenin kurulması için çalışılan memleketimizde, bu meselenin ehemmiyeti, zannediyorum ki, izaha hacet bırakmıyacak derecede açıktır. Hükümet, halkın okuma ihtiyacını dikkate almak zorundadır. Bunun için neler yapılabilir? Hiç değilse ilk adımda, 1920 senesinde yapıldığı gibi, Gümrük Vergisinin kaldırılması lâzımdır. 1920 senesinde Türkiye, ilk Kurtuluş İhtilâlini yaptıktan hemen sonra kabul edilen 71 sayılı Kanuna göre basının bütün ihtiyaçları Gümrük Vergisinden muaf hale getirilmişti. Bunun tatbikatı yıllarca bu şekilde olagelmıştır. Daha sonra bundan rücu edilmiş ve Muhterem Bakanın ifadesinden anlaşıldığı gibi, vergiye itibar edilmeye başlanmıştır. Üzüntüyle arz edeyim ki, Bakanlar, vatandaşın okuma ihtiyacına değil, vergiye itibar ediyorlar. Şimdi muhterem Maliye Bakanı geçenlerde burada görüşülen Ereğli Demir - Çelik İşletmesine dair Kanun müzakeresinde ifade buyurdıkları hususları unutmazlar ve orada resim ve hare mevzuunda gösterdikleri bonkörce davranışı burada da gösterebilirlerse, Türk basınının muteber müesseseleri kapanma tehlikesinden kurtulmuş olur.

BAŞKAN — Sayın Bakan söz istiyor mu efendim? Gümrük ve Tekel Bakanı, buyurun efendim.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI FETHİ AŞKIN — Muhterem arkadaşlar, biraz evvel cevap arz ederken meselenin teknik teferruatına girmiyeceğimi ifade etmiştim. Ancak Gümrük Vergisine temas eden Oktay Ekşi arkadaşına, Gümrük Vergisi bakımından kısaca arzı cevabetmek mecburiyetini hissettim.

Muhterem arkadaşlarımızın cümlesince malûmdur ki, Gümrük Vergisi yalnız gelir temini için alınan vergi değildir. Gümrük tarifelerine dayanarak alınan bu verginin bilhassa bugün gelir getirmek niteliğinden ziyade, himaye fonksiyonunun rolünü oynamakta olduğunu kabul etmek lâzım-

dır. Memleketimiz de bir kâğıt sanayii vardır. Geçenlerde Sanayi Vekili arkadaşımız bir vesileyle konuşurken, ifade ettiler, «kâğıt sanayiimiz halen memleket ihtiyacının yarısını karşılamaktadır ve sene sonuna doğru gazete kâğıdı ihtiyacını tamamen karşılayacaktır.» dediler. Binaenaleyh, Gümrük Vergisinde, bilhassa himaye fonksiyonu büyük ölçüde rol oynamaktadır. Bendeniz sadece bu noktaya temas etmekle iktifa ediyorum.

BAŞKAN — Buyurun, Oktay Ekşi.

OKTAY EKŞİ — Pek muhterem arkadaşlarım, Türkiye'de kâğıt ithal inhisarı, bugün sadece SEKA'nın elindedir. Hiçbir hakiki veya hükmi şahsın kâğıt ithal etme imkânı fiilen yoktur. Bu şartlarda Devlet, kâğıt ithalinden Gümrük Vergisini sadece SEKA'dan almaktadır.

Öte yanda kâğıt rejimi şudur. SEKA getirdiği kâğıtları kendi imal ettiği kâğıtlarla paçal eder, ithal ettiği ile, kendi imal ettiği kâğıdın fiyatlarını karşılaştırır, bunların ortalamasını bulur. Kârını da ekler, böylece fiyatı tesbit eder.

Gümrük Vergisi kaldırılacak olursa, hem SEKA himaye edilmiş olur, hem de kâğıt ucuza temin edilmiş olur. İstihsal Vergisi sadece kâğıda münhasır olmak üzere, kaldırılacak olursa, o zaman hem SEKA himaye edilmiş olacak, hem de SEKA paçal edip sattığı kâğıdı daha ucuza satma imkânına sahibolacaktır. Böylece arz ettiğim gazetelerin kapanma tehlikesi de ortadan kalkmış ve hem de sayın bakanlarımız memleket kültürüne hizmet fırsatını elde etmiş olacaklardır.

BAŞKAN — Efendim, soru cevaplandırılmıştır. Şimdi beşinci soruyu okutuyorum efendim.

5. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Rifat Çini'nin, Kütahya'da kurulmakta olan Azot Sanayii Türk Anonim Şirketinin bir İktisadi Devlet Teşekkülü haline getirilmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair Sanayi Bakanından sözlü sorusu (6/60)*

BAŞKAN — Rifat Çini buradadır, fakat Sanayi Bakanı bulunmadığı için soru gelecek soru gününe bırakılmıştır efendim.

6. — *Temsilciler Meclisi Üyesi Abdullah İpşiroğlu'nun, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasının bazı şirketler ve bir firma üzerinde bu-*

Unan alacağını tahsil edilmesi için ne gibi tedbirler alındığına dair Ticaret Bakanından sözlü sorusu (6/61)

BAŞKAN — Abdullah İpşiroğlu burada mı efendim? Yok... Soru sahibi bulunmadığı için bu soru da gelecek soru gününe bırakılmıştır.

6. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — 1111 sayılı Askerlik Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/167) (S. Sayısı : 61) [Birinci görüşme tarihi : 20.7.1961]

BAŞKAN — Efendim; bu tasarının 26 Temmuz 1961 Çarşamba günü oturumunda yapılan ikinci görüşülmesinde birinci madde okunup görüşülürken iki önerge verilmiş ve madde yeniden kaleme alınmak üzere komisyona iade edilmişti. Şimdi buna ait komisyon yazısı okunuyor efendim.

Temsilciler Meclisi Başkanlığına

1111 sayılı Askerlik Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair olan tasarının geçici maddesi aşağıda yazılı olduğu veçhile yeniden tanzim olunmuştur.

Geçici Madde : Bu kanunun yayımı tarihinden itibaren on sene içinde son yoklamalarda sağlam olarak askerliklerine karar verilenlerden jandarma hizmetine tefrik edilecek sivil lise mezunlarının istekli olanlarından her yıl en çok üç yüzü, altı aylık askerlik eğitiminden sonra üniformalı polis olarak kullanılmak üzere Emniyet Genel Müdürlüğü emrine verilirler.

İstekli sayısı fazla olursa Emniyet Genel Müdürlüğü emrine verileceklerin seçimi meslekin özelliğine uygun olarak aranacak nitelikler göz önünde tutulmak suretiyle düzenlenecek yönetmeliğe göre yapılır.

Polis hizmeti ile birlikte Jandarmaya mahsus askerlik müddetini tamamlayanlar muvazzaf askerlik hizmetlerini yapmış sayılarak, Askerlik Kanunu hükümlerine göre terhis olunurlar. Bunlardan polis hizmetlerinin devamı sırasında uygunsuz hallerinden ve disiplinsizliklerinden dolayı polis görevine yaramıyacakları anlaşılana kadar geri kalan askerlik hizmetlerini er olarak tamamlamak üzere jandarma kıtalarına sevk olunurlar.

Komisyon Başkanı

Dâniş Yurdakul

Sözcü

Şevket Asbuoğlu

Üye

Suphi Batur

BAŞKAN — Komisyon lütfen yerini alsın. Bakan da hazırdırlar. («Komisyon burda değil, yukarda» sesleri)

Komisyonun gelen maddeyi tekrar okutuyorum efendim.

Geçici madde — Bu kanunun yayımı tarihinden itibaren on sene içinde son yoklamalarda sağlam olarak askerliklerine karar verilenlerden jandarma hizmetine tefrik edilecek sivil lise mezunlarının istekli olanlarından her yıl en çok üç yüzü altı aylık askerlik eğitiminden sonra üniformalı polis olarak kullanılmak üzere Emniyet Genel Müdürlüğü emrine verilirler.

İstekli sayısı fazla olursa Emniyet Genel Müdürlüğü emrine verileceklerin seçimi meslekin özelliğine uygun olarak aranacak nitelikler göz önünde tutulmak suretiyle düzenlenecek yönetmeliğe göre yapılır.

Polis hizmeti ile birlikte jandarmaya mahsus askerlik müddetini tamamlayanlar muvazzaf askerlik hizmetlerini yapmış sayılarak, Askerlik Kanunu hükümlerine göre terhis olunurlar. Bunlardan polis hizmetlerinin devamı sırasında uygunsuz hallerinden ve disiplinsizliklerinden dolayı polis görevine yaramıyacakları anlaşılana kadar geri kalan askerlik hizmetlerini er olarak tamamlamak üzere jandarma kıtalarına sevk olunurlar.

BAŞKAN — Efendim, maddede bir değişikliği icabettiren önerge vardır, okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Tasarının komisyonca yeniden hazırlanan birinci maddesindeki «tefrik edilecek» deyiminin, geçen oturumda kabul edilen takrirde de yazılı olduğu gibi «ayrılacak» şekilde değiştirilmesini; kanunların Anayasa diline uyması gerektiğini göz önünde tutarak saygı ile arz ve teklif ederim.

Mumtaz Soysal

İlhan Eşen

Bahri Savaş

Altan Öymen

BAŞKAN — Okunan önerge hakkında söz isteyen var mı? Yok... Efendim okunan önergenin dikkate alınmasını kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir efendim.

FERDA GÜLEY — Komisyondan bir sual soracağım.

BAŞKAN — Buyurun.

FERDA GÜLEY — Burada (lise mezunları) tâbiri kullanılıyor. Bu tâbir ile aynı zamanda lise mezunu ve muadilinin anlaşılması lâzımgelir. Eğer Umum Müdürlük ve Dahiliye Vekâleti (muadili) nin alınmamasını istiyorsa burada izah buyurulsun ve zapta geçsin. Aksi takdirde lise mezunu muadili tahsil görenler müracaat etmek hakkına sahiptir kanaatindeyim.

BAŞKAN — Komisyon, buyurun.

KOMİSYON BAŞKANI DANIŞ YURDAKUL — Yalnız lise mezunudur, (muadili) tâbirinin konulmasını kabul etmiyoruz.

BAŞKAN — Kabul buyurulmuş olan önergeye göre maddeyi tekrar okutuyorum.

Geçici madde — Bu kanunun yayımı tarihinden itibaren on sene içinde son yoklamalarda sağlam olarak askerliklerine karar verilenlerden jandarma hizmetine ayrılacak sivil lise mezunlarının istekli olanlarından her yıl en çok üç yüzü altı aylık askerlik eğitiminden sonra üniformalı polis olarak kullanılmak üzere Emniyet Genel Müdürlüğü emrine verilirler.

İstekli sayısı fazla olursa Emniyet Genel Müdürlüğü emrine verileceklerin seçimi meslekin özelliğine uygun olarak aranacak nitelikler göz önünde tutulmak suretiyle düzenlenecek yönetmeliğe göre yapılır.

Polis hizmeti ile birlikte jandarmaya mahsus askerlik müddetini tamamlayanlar muvazzaf askerlik hizmetlerini yapmış sayılarak, Askerlik Kanunu hükümlerine göre terhis olunurlar. Bunlardan polis hizmetlerinin devamı sırasında uygunsuz hallerinden ve disiplinsizliklerinden dolayı polis görevine yaramıyacakları anlaşılmalara geri kalan askerlik hizmetlerini er olarak tamamlamak üzere jandarma kıtalarına sevk olunurlar.

BAŞKAN — Okunan maddeyi bu şekilde oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerinde, lehte ve aleyhte olmak üzere söz isteyen var mı? Yoktur. Tasarının tümünü yüksek oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Tasarı Yüksek mecliste kabul edilmiştir.

2. — 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununa geçici üç madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/168)

BAŞKAN — Bu tasarının ikinci görüşülmesidir. Maddeleri okuyoruz, efendim.

3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununa geçici üç madde eklenmesine dair kanun tasarısı

Madde 1. — 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununa aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir :

«Geçici madde 1. — Askerlik hizmetlerini Emniyet Genel Müdürlüğü emrinde üniformalı polis olarak yapacak olan sivil lise mezunları, 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununda yazılı vasıf ve şartları haiz olanlar arasından seçilir; ve askerlik eğitimini başarı ile bitirdikleri takdirde polis memurluklarına stajyer olarak tâyin olunurlar.»

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

«Geçici madde 2. — Bu suretle hizmete alınanlar Emniyet Teşkilâtı mensupları hakkındaki hükümlere tâbidir.»

BAŞKAN — Geçici ikinci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

«Geçici madde 3. — Askerlik hizmetlerini emniyet teşkilâtında bitirenlerden meslekte kalmak isteyenler durumları uygun görüldüğü takdirde polis memurluklarına tâyin olunurlar. Bunların emniyet teşkilâtında geçen muvazzaf askerlik hizmetleri kıdem ve terfilerine sayılır.»

BAŞKAN — Geçici üçüncü maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerinde söz isteyen var mı? Yok. Tasarının tümünü yüksek oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3. — 1961 genel tarım sayımının 1963 yılına bırakılmasına dair kanun tasarısı ve Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyon raporu (1/159) (1)

BAŞKAN — Bundan önceki oturumda bu tasarının tümü üzerinde görüşmelerde bulunulmuştu. Şimdi devam edilecektir. Komisyon yerini al-sın efendim. Tarım Bakanı burada. Sayın Sait Erdi-ne, buyurun efendim.

SAİT ERDİNÇ — Muhterem arkadaşlarım; Tarım sayımının iki yıl sonraya bırakılmasında fayda görmekteyiz. Toprak reformunun mevzu-bahsolduğu bir sırada, esash dokümanlara sahib-olmadığımızı göre, Tarım sayımının yapılmasın-da zaruret vardır.

Esbabi mucibede seçimlerin yapılması tehir sebebi gösterilmektedir. Bu görüşe katılmamaya imkân yoktur. Bu sebeple Tarım sayımının bir yıl sonraya bırakılması icabeder. İki yıl sonraya bırakmak hiç doğru değildir. Yüksek Heye-tin de malûmu olduğu üzere, elimizde bugün zirai bakımdan güvenilir bir istatistiki malûmat, zirai durumumuzu gösteren doyurucu bir incele-me mevcut değildir. Böyle geniş ölçüde bir bil-giye, istatistiki malûmata çok ihtiyacımız vardır.

Daha önceki görüşmelerde : Anayasa tasarısı, Arazi Vergisi ile ilgili tasarı sebebiyle toprak mevzuunda, hakikatle ilgisi olmayan mütalâalar

(1) 65 S. Sayılı basmayazı 91 nci Birleşim tutanağının sonundadır.

ileri sürüldü. On köyü olan, 100 000 lerce dö-nüm arazisi olan kişilerin pek çok olduğundan bahsedildi : Ayrıca toprağı olmyan milyonlarca köylünün bulunduğu söylendi.

Bu olaylar karşısında Tarım sayımına ne ka-dar ihtiyaç duyduğumuzu kabul edeceğinizi ümid-ederim. Bu sebeptendir ki, iki sene sonraya de-ğil, bir sene sonraya yani 1962 yılına Tarım sa-yımının bırakılmasını arz ve teklif ediyorum.

BAŞKAN — Başka söz isteyen var mı? Söz isteyen yok. Maddelere geçilmesini yüksek oyla-rınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

1961 genel tarım sayımının 1963 yılına bırakılmasına dair kanun tasarısı

Madde 1. — 71 sayılı Kanun gereğince 1961 yılında yapılacak olan genel tarım sayımı 1963 yılına bırakılmıştır.

BAŞKAN — Madde hakkında söz isteyen yok. Önergeler var, okuyoruz.

Yüksek Başkanlığa

Şifahen de arz etmiş olduğum gibi, kalkınma plânının hazırlanması ve çeşitli sahalarda alma-cak tedbirler için ekonominin muhtelif sektörleri hakkında bugün her zamandan daha çok rakam ve malûmata ihtiyacımız olduğundan, sayımın 1962 de yapılmasını sağlamak üzere, tasarının 1 nei maddesindeki «1963 yılı» ibaresinin «1962 yılı» olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Ziya Müezzinoğlu

Yüksek Başkanlığa

1961 Genel Tarım Sayımının 1963 yılına bira-kılmasına dair kanun tasarısının 1 nei maddesinin aşağıdaki şekilde tashihini ve binnetice başlıkta-ki 1963 yılının 1962 olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Feyyaz Köksal

Madde 1. — 71 sayılı Kanun gereğince 1961 yılında yapılacak olan Genel Tarım Sayımı 1962 yılına bırakılmıştır.

Yüksek Başkanlığa

1 nei maddenin aşağıdaki şekilde kabulünü arz ederim.

Saygılarımla.

Sait Erdi-ne

Madde 1. — 71 sayılı Kanun gereğince 1961 yılında yapılacak olan genel Tarım sayımı 1962 yılına bırakılmıştır.

BAŞKAN — Okunan önergelerin her üçü de aynı mahiyettedir. Onun için önergeleri ayrı ayrı tekrar okutmaya lüzuma görmüyorum. Komisyon önergeler hakkında söz istiyor mu? Buyurun Komisyon sözcüsü Feridun Ergin.

KOMİSYON SÖZCÜSÜ FERİDUN ERGİN — Arkadaşlarım; bundan önceki celsede bu konu oldukça uzun bir müzakereye mevzu teşkil etmiş ve Komisyonumuz görüşünü mucip sebepleriyle birlikte huzurunuzda izaha çalışmıştır. Aynı mucip sebepleri burada tekrarlamaya lüzum görmemekteyim. Şu kadar ki, bu sayımların iktisat siyasetinde ve plânlama işlerinde faydalı olabilmesi ziraat sayımı ile sanayi sayımı arasındaki zaman fâsılasının daraltılmasına bağlıdır. Bugün yürürlükte olan kanun hükmü mucibince, sanayi sayımı 1964 te yapılacaktır. Sanayi sayımı 1964 te yapılacağına göre, buna en yakın bir tarihin ziraat sayımı için alınmasında fayda ve zaruret mevcuttur. Bu itibarla, tasarıda teklif edildiği gibi, ziraat sayımının 1963 senesinde yapılması hususunda komisyon ısrar etmektedir. Kaldı ki, bu sayımların faydalı olabilmesi için idarenin oldukça uzun bir hazırlık devresine de ihtiyacı vardır, 1962 senesi bu hazırlıkları tamamlamaya kâfi gelecek midir, kâfi gelmeyecek midir? Bu da üzerinde ayrıca durulması lâzımgelen bir husustur.

Mâruzatım bundan ibarettir.

BASKAN — Başka söz isteyen yok. Önergelerin üçü de aynı mahiyette olup ziraat sayımının 1962 de olmasını teklif etmektedir. Bu itibarla önergeleri tekrar okutmaya lüzum görmüyorum.

Ziraat sayımının 1962 yılında yapılmasını teklif eden önergelerin dikkate alınmasını kabul edenler lütfen işaret etsinler... Kabul etmiyenler... (Ekseriyet yok, sesleri) Netice anlayamadı. efendim. Ayağa kalkmak suretiyle tekrar oyluyacağız.

Ziraat sayımının 1962 yılında yapılmasını teklif eden önergelerin dikkate alınmasını kabul edenler lütfen ayağa kalksınlar... Oturun efendim. Kabul etmiyenler ayağa kalksınlar... Önergeler kabul edilmemiştir, efendim.

Maddeyi olduğu gibi yüksek oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Efendim, bu suretle tasarıнын 1 ne müzakeresi bitirilmiş bulunuyor.

Gündeme devam ediyoruz.

4. — 4792 sayılı İşçi Sigortaları Kurumu Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi, bazı maddelerinin kaldırılması ve bu kanuna iki madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Çalışma Komisyonu ve Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyon raporları (1/87) (1)

BAŞKAN — Efendim, bu tasarı hakkında bir önerge var, okutuyorum :

Yüksek Başkanlığa

4792 sayılı Kanun tasarısının esas itibarıyla Çalışma Komisyonunun ihtisası dâhilinde bulunan teknik bir meseleye taallûku sebebiyle görüşmelerde Çalışma Komisyonu raporunun esas ittihaz edilmesini arz ve teklif ederiz.

Abdülkerim Akyüz

İsmail İnan

Tekin Çullu

Bahir Ersoy

BAŞKAN — Bu önerge hakkında söz isteyen var mı? Yok... Önergeyi yüksek oylarınıza sunuyorum. Dikkate alınmasını kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Tasarının tümü üzerinde söz isteyen var mı? İsmail İnan.

İSMAİL İNAN — Muhterem arkadaşlar, çok arzu edilirdi ki, mevzuat ve teşkilât kanunu bakımından büyük ihtiyaçlar içerisinde bulunan İşçi Sigortaları Kurumu Teşkilât Kanunu Çalışma Encümeninden çıktığı şekilde müzakere edilmiş olsun. Karma Komisyon Çalışma Encümeni raporundaki maddelerden sa-

(1) 66 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

dece ikisini kabul etti ve diğerlerinin tehirini istedi. Takririmiz kabul edilmediğine göre, tabii olarak zaruri görülen bazı hususları arz etmeye mecburuz. Burada, kredi olarak İşçi Sigortaları Kurumundan istenen 50 milyon lira gibi, Emekli Sandığı için mevcudolan faiz tahdidi muafiyetini İşçi Sigortalara da tanımak lâzımdır.

Zira, İşçi Sigortaları Kurumunun görmeye mecbur olduğu sosyal hizmet; maalesef bunu söylemeye mecburum, göze batan parasından 50 defa ağır, daha çok ve daha mesuliyetlidir.

Emekli Sandığı Kanunundaki hükmü okuyacağım, (D) fıkrasıdır : (Vâdeli ve vâdesiz mevduat şeklinde millî bankalara yatırılan bu mevduat 5841 sayılı Kanunun hükümlerine tâbi değildir.) Yani faiz hadlerini tahdideden kanun hükümlerine tâbi tutulmuyor.

Emekli Sandığı mevduatı için tatbik edilen bu hükmün İşçi Sigortaları Kurumuna da şâmil olması iktiza eder. Kanun hükmü olarak tesbitinde mahzur görülürse Hükümetten şu hususun teminini istirham ediyorum : İşçi Sigortalardan kredi olarak istenen 50 milyon liranın faiz haddinin ticari faiz hadlerinden aşağıya düşürülmesi için açık bir teminatın verilmesi lâzımdır. Aksi halde İşçi Sigortaları Kurumu bir kredi müessesesi değildir. Çalışma Encümeninde bu kararın verilmesine sebep, İşçi Sigortaları Kurumu fonlarının nemalandırmasını temin etmektir. Aksi takdirde İşçi Sigortalara gayesinden tamamen uzaklaştırılmış olur. Böyle bir tasarrufta bulunurken İşçi Sigortalalarının paraları, işçinin yaralı eşiğinin ilâç parası olduğunu da unutmamak lâzımgelir. Maalesef yakın zamanlarda dahi İşçi Sigortaları Kurumu gayesi dışına itilmekten bir türlü kurtarılamamıştır. Buradan sarîh misal vermek istemiyorum. Şimdilik istirhamım 50 milyon liralık kredinin tâbi olacağı faiz haddinin ticari faiz hadlerinden aşağı düşürülmemesi hususunda Hükümetin teminat vermesidir. Gerekirse yeniden konuşmak üzere teşekküllerimi sunarım.

BAŞKAN — Çalışma Bakanı.

ÇALIŞMA BAKANI CAHİT TALAS — Muhterem Başkan, Sayın arkadaşlar; İşçi Sigortaları Kurumunun Teşkilât Kanununu tadil eden tasarı geçen Kasım ayında hazırlanmış ve Millî Birlik Komitesine verilmiştir. 6 Ocak 1961 tarihinden itibaren de Temsilciler Meclisine in-

tikal etmiş vaziyettedir. O günden bu zamana kadar bazı maddeleri için görüşme imkânı hâsıl olmuş ve bazı maddeleri bir müddet için Karma Komisyon tarafından ileride bütün İktisadi Devlet Teşekküllerini organik kanunlar ile birlikte görüşülmeye tâlik olunmuştur. Bunun mucip sebeplerini Hükümet olarak kabul etmiş bulunuyoruz. Çünkü, bütün İktisadi Devlet Teşekküllerinin reorganizasyonunu yapmak üzere 30 kadar yabancı ve yerli eksperden müteşekkil bir heyet bir rapor hazırlamıştır. Bu raporun mevzuunu teşkil eden müesseseler arasında İşçi Sigortaları Kurumu da bulunmaktadır. Binaenaleyh, mesele, bir kül olarak ele alınacağına göre, bu raporun Hükümetçe görüşülüp nihai karara varıldıktan sonra İktisadi Devlet Teşekküllerinin yeniden malî ve idari bünyelerinin tanzim edilmesi bahis konusu olacağından, tabii olarak bu arada İşçi Sigortaları Kurumu bünyesinde de bazı değişiklikler hâsıl olacaktır. Mesele bir kül olarak mütalâa edildiğinden bu konuda Karma Komisyonun ileri sürdüğü mucip sebepleri Hükümet olarak kabul etmiş bulunmaktayız.

Geriyeye iki madde kalmıştır. Bu maddelerden birisi, muhtaç sanayie 50 milyon lira tutarında, İşçi Sigortaları Kurumunun her yıl biriken fonlarından bir kredi ayrılması ile ilgilidir. Diğer de Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonunun bir binaya sahibolmasını temin etmek maksadıyla bir defaya mahsus olmak üzere ve istisna olarak bu en büyük işçi teşekkülüne 1,5 milyon liralık bir kredinin verilmesidir.

Bu 50 milyonluk kredinin ise mucip sebepleri şunlardır : Bilindiği gibi Türkiye'de bazı sanayi muvakkat bir güçlük içine girmiştir. Memlekete çok faydalı olacak olan bu sanayi sermayesini sabit tesislere yatırdığı için işletme sermayesinden ve işletme kredisinden kısmen mahrumdur. Bunun için faaliyet gösterememektedir. Bu faydalı sanayi kapanmak gibi bir duruma girmiş bulunmaktadır.

İşçi Sigortalalarının fonlarının nemalandırılması maksatlarından biri de bunların muhtelif yollarla iktisadi hayata intikal ettirilmesi, umumi hayata faydalı olması, muayyen bir garantiye ve nihayet muayyen bir seyyaliyete sahibolmasıdır. Bu 50 milyon liralık kredi faiz ve gerekli esaslara dayandırılmak suretiyle siyasi hayata intikal ettirilecektir. Bu suretle bir kısım sanayi

içinde bulunduğu sıkıntıdan kısmen veya tamamen kurtarılacaktır. Bu sanayi işçilerini de çalıştırmak imkânını bulacak, bu bakımdan da memleketin iktisadi hayatında bir rol oynayacaktır.

Şunu da ilâve edeyim ki, bu 50 milyon İşçi Sigortaları Kurumunun gayrimenkulleri, tahvilleri bankalardaki vâdeli ve vâdesiz mevduatı olarak bir milyarın üzerindeki varlığı yanında çok cüzi bir miktardır. Binaenaleyh, hiçbir bakımdan büyük bir rakam değildir.

Faiz haddine gelince : Hükümet bunun normal faiz olmasını, yani bankaların vâdeli mevduata verdikleri faiz haddini bu 50 milyon liralık kredi için de tesbit etmeyi düşünmektedir. Faiz haddeleri bakımından her hangi bir endişeyi mucip bir keyfiyet bahis mevzuu değildir.

Bir buçuk milyon liralık krediye gelince; bu da gayrimenkul ipotegi mukabilinde ve tabii faizi de alınmak suretiyle Türkiye İşçi Sigortaları Konfederasyonuna verilecektir. Şimdiye kadar iyi olmıyan ikamet şartları içinde çalışmakta olan Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu bir binaya kavuşmuş olacaktır. İşçi Sigortaları Kurumu fonlarının en iyi bir şekilde işletilmesi gayet tabii olarak Hükümetin de üzerinde durduğu hususlardan birisidir. Esasen bu keyfiyet kanunlarla teminat altına alınmıştır.

İsmail İnan arkadaşımın ifade ettiği gibi, İşçi Sigortaları Kurumu gayelerinden hiçbir şekilde ayrılmamıştır. Kanunda yazılı gayesi ne ise bütün faaliyetleri ve çalışmaları yine bu maksada müteveccihdir. Mâruzatım bundan ibarettir.

BAŞKAN — Coşkun Kırca.

COŞKUN KIRCA — Muhterem arkadaşlarım, Muhterem Çalışma Bakanının izahatını dinledim. Bendeniz, 4792 sayılı Kanunun 20 nci maddesinde yapılan tadil ile Hükümete verilen yeni yetkiye prensip itibarıyla itirazda bulunacak değilim. Ancak, bazı hususların tavazzuh etmesini istirham edeceğim.

Malûmuâliniz, İşçi Sigortalarının umumiyetle sosyal sigortalar ve emekli sandıklarının fonları her memlekette bilhassa bizim gibi hızla kalkınmaya muhtacolan memleketlerde uzun vâdeli yatırımlar için en kıymetli fonlardır. Hiçbir zaman, bu fonlar şu veya bu zümrenin mahdır gibi bir zihniyete kapılmamak ve

bunları en faydalı sahalara yatırmak icabeder. Bu suretle sigortalıların menfaatleri de en iyi bir şekilde temin edilmiş olur.

Ancak Hükümetten şunu öğrenmek istiyorum : Bâzi sanayi sektörlerinde bir durgunluk vardır. Bunda Sayın Kemal Kurdaş'tan önce takibedilen politikanın büyük tesiri olmuştur. Bir yandan vergi ıslahatına gidilirken, diğer yandan yüksek faiz ve reeskont hadlerine gitmemek icabederdi. Bir yandan, özel teşebbüsün net kâr marjı yeni vergilerle daraltılırken; öbür yandan, faiz haddinin yükseltilmesiyle birçok yatırımlar daha az cazip hale getiriliyordu. Üstelik, bu tedbirler 4 Ağustos 1958 kararlarından sonra girdiğimiz durgunluk devresinin şiddetinin ihtilâlin psikolojik tesirleriyle arttığı sırada olmuyordu. Ekrem Alican'ın zararlı politikasının bu ilk unsurunu tashih etmiş olmak bakımından Muhterem Maliye Bakanına burada teşekkür etmek isterim. Alican'ın kamu yatırımlarını gerektirğinden fazla ölçüde durdurmasının durgunluğu artırıcı tesirleri de daha sonraki bütçe kamu yatırımları politikasıyla giderilmek istenmiştir.

Muhterem arkadaşlarım, yalnız anlamak istediğim bir husus var. Kredi plâfonları çok yerinde bir kararla kaldırılmıştır. Reeskont ve faiz hadleri düşürülmüştür. Buna rağmen İşçi Sigortaları fonlarına başvurulmak zarureti niçin duyulmuştur? Bâzi sanayi sektörleri normal şartlarla bile işletme kredisi bulamıyor da onun için mi İşçi Sigortaları Kurumuna müracaat etmek lüzumu hâsıl olmuştur? Bunun sebepleri nedir? Bu soruların cevabına intizar ediyorum.

Ayrıca şunları da öğrenmek istiyorum : Biraz evvel Sayın Çalışma Bakanı normal faiz hadleri tatbik edilecektir, dedi. Teşekkür ederim. Ancak, yine de öğrenilmesi lâzımgelen bazı hususlar kalıyor.

1959 sonunda, 4 Ağustos 1958 kararlarını kontrol etmek için memleketimize gelmiş olan Mr. Chan'ın bir basın toplantısında bulunduğu hatırlıyorum. Burada Mr. Chan şu nokta üzerinde bilhassa durmuştu : Verilen krediler bilhassa stoklama için kullanılmaktadır. Binaenaleyh, bir yandan bazı müesseseleri korumak için bu yola gidiyorsak, diğer taraftan da ve-

receğimiz bu kredilerin, yeni stokların tesisinde kullanılmamasını sağlayacak kontrolleri yapmak mecburiyetindeyiz. Ezcümle, zannedersen bilhassa mensucat sektörü bahis konusudur. Mensucat sanayii mevcut kapasiteye eriştiği takdirde bundan sağlanacak munzam istihsal (ki bunun bir kısmı harciâlem mallara tahsis edilecek değildir) bu istihsalini ihracata sevk etmek mümkün olacaktır. İşte, bu istihsalini ihracata sevk hususunda ne gibi kontroller yapılacaktır?

Nihayet, yine Mr. Cahan'ın tesbit ettiği bir husus şudur : Türkiye'de birçok teşebbüsler kâr marjlarını yüksek tutmanın yolunu sürümü artırmakta değil, stok yapmak ve neticede hattâ, kapılarını kapamak pahasına fiyatlarını indirmemekte bulunmaktadır.

Bizde, birçok sektörlerde kâr hadleri, başka memleketlerde tatbik edilen normal kâr hadlerinin çok üstündedir. Bilhassa Müşterek Pazara girmekten ziyadesiyle kolaylıkla bahsedildiği şu sırada, zannedersen, bu mesele üzerinde, Hükümet durmak istiyecektir. Madem ki, bir kamu fonundan bilhassa işçi istihdamını artırmayı istihdaf eden bir yolda istifade edeceğimiz, zannediyorum ki, bu fonun sahibi olan millet namına bu kamu fonlarının verilmesinin icabettirdiği kontrolleri Hükümet derpiş edecek ve bu fonlardan verilecek kredilerle istihsalini teşvik edilecek malların mâkul fiyatlarla ihracata sevkini sağlayacaktır.

BAŞKAN — Buyurun İsmail İnan.

İSMAİL İNAN — Efendim, Sayın Çalışma Bakanının, faiz hadleri hakkındaki beyanını şu şekilde anladım : Bu paranın işletilmesinde ticari kredilerde tatbik edilen ölçüler dairesinde faiz hadleri kabul edilecektir. Bunu bu şekilde anlıyor ve bir teminat sayıyoruz.

Bir de bu paranın işletilmesi meselesi vardır. İşçi Sigortaları Kurumu muayyen bir hizmetin ifası için toplanmış olan bu para için yapılan taziyiklerden kurtulamamakta ve başını dertten kurtaramamaktadır. Çeşitli taziyikler bu müesseseyi yıpratmaktadır. Bu kredinin tevziinde bir teminat olması bakımından bâzı tedbirlerin alınması zaruridir. İşçi Sigortaları Kurumuna, sanayie 50 milyon lira kredi vermek imkânını veriyoruz. İlerde birtakım siyasi ve menfaatçi taziyiklere sebebolsun. Maalesef bundan sıy-

ılabilmiş değildir. Açık ve sarıh garantiye ihtiyaç vardır. Kurum idaresini salâhiyetle, mesuliyet bakımından istikrara ulaştırmak gerekir. Aksi takdirde tahsis edilecek 50 milyon liralık kredi maksadına tahsis edilirse iktisadi hayatımıza getireceği fayda yerine zarar verir. Bir de kanununun 20 nci maddesinde işçi meskenleri meselesi vardır. Bu, yıllardan beri tatbik edilir. Henüz ne Çalışma Bakanlığı ve ne de İşçi Sigortaları Kurumu bu konu üzerinde gereği gibi eğilip, mevzuu işletebilmişlerdir. İşçi meskenleri için kooperatifler kurulur, bunların statüleri yapılır, arsa alınır, mukavele yapılır. Fakat bir hafta sonra yapılan mukavelelerin tamamen zıddı birtakım kararlara rast-gelirsiniz.

Kooperatifler ticari birtakım taahhütlere girmişlerdir. Fakat gelin görün ki Kurumun aldığı yeni kararlar, bütün anlaşma ve taahhütleri allak bullak etmiştir.

Mevzuu belirli bir hale sokmak lâzımdır. Bu yüzden işçi meskenleri hudutsuz derecede pahalya mal olmaktadır. Ucuz mesken deniyor, aslında pahalı işçi meskeni demek iktiza eder. Misal : Bir sene evvel, hattâ 1,5 sene evvel neticelenmesi mümkün olan işçi meskenleri inşaatı, alınan birtakım birbirini tutmaz kararlar yüzünden 1,5 - 2 sene gecikmelere sebeb olmaktadır. Şimdi istirhamım; İşçi Sigortaları Kurumunun Umum Müdürlüğüne, müessesede evvelce emeği geçmiş, vazife ciddiyeti hakkında iyi kanaat sahibi olduğumuz bir arkadaş gelmiştir. Ve bir de idare meclisi vardır. Fonksiyonunu rahatça icra etmesine imkân sağlansın. Çalışma Bakanlığının da bu müessesenin biraz daha kendi sahasında hizmet yapabilir istikamette yardımcı olması sağlansa şüphesiz netice çok daha iyi olur.

İşçi Sigortalarına düşük iktidar zamanında siyasi sebeplerle Yeğen arsalarından fâhiş fiyatla 200 milyon liralık arsa aldırılmış olması teşkilâta büyük zarar vermiştir.

Bu arsalar ölü vaziyette bulunmaktadır. Maliye Bakanından rica ediyorum. Dikkatle bu meselelerin üzerine eğilsinler.

Son çıkarılan 23 sayılı Kanun İşçi Sigortaları Kurumunu İktisadi Devlet Teşekkülleri meyanına alıyor. Fakat İşçi Sigortaları Kurumu kuruluşu ve faaliyetleri itibariyle bir İktisadi Devlet Teşekkülü değildir. 23 sayılı Ka-

nunda zikredilen husus, İşçi Sigortaları Kurumunun sadece murakabe yönünden İktisadi Devlet Teşekküllerinin tâbi olduğu statüye alınmıştır.

İşçi Sigortaları Kurumunun elinde, arsası vardır, parası vardır, bütçesinin tasdiki Maliye Bakanlığı ile Çalışma Bakanlığına bağlı olduğu ve bilhassa Maliyece yatırım yapmasına imkân verilmediği için Kurum büyük zararlara uğramaktadır. Maliye Vekâleti Kurumun ihtiyaçlarını hesaba katmadan parasını elinden almak doğru değildir. Kuruma hizmet ve gelişme imkânı verilmelidir.

Bu müesseseden hizmet bekleyen milyonlarca insanın nasıl istifade ettirilebileceğini de düşünmek icabeder. 200 milyon liralık arsanın üzerine bir bina yapılmazsa ne olur? Rant her gün düşüyor. İşçi Sigortaları Kurumu bu gidişle bir gün, sigortalardan topladığı paraların gerektirdiği hizmetlerinin yüzde onunu yapamıyacak duruma düşer. İşçi Sigortaları Kurumu bunun dışında arzuya şayan olmayan ve statüsüne uymayan birtakım taziyeler karşısında bir kısım ödemelere zorlanmaktadır ki, doğru değildir. Müessese hizmeti istikametinde rahat bırakılırsa, elinden alınarak başka sahalara yatırılan paraların sağlayacağı geçici ve zâhiri faydaları yerine çok daha büyük hizmetler görebilir. Bu az kazançlı vatandaşların, sıhhat ve saadetlerine hitabeden bir müessesedir. İşçi Sigortalarının kendi mevzuu içinde inkişaf etmesine yardım etmek, Devletin, Devlet hizmetini seven her insanın vazifesi, borcu olmalıdır. Aksi takdirde yazık olur, günah olur. (Alkışlar)

BAŞKAN — Komisyon söz istiyor mu efendim?

Buyurun Çalışma Bakanı.

ÇALIŞMA BAKANI CAHİT TALAS — Muhterem arkadaşlarım; evvelâ şu hususu belirtmek isterim: Hükümet, İşçi Sigortalarının idaresine ve fonlarına her hangi bir kimse kadar yakın alâka göstermektedir ve dikkat etmektedir ve hiçbir müdahaleyi de aklından geçirmemektedir.

Coşkun Kırca arkadaşımız, İşçi Sigortalarının kredilerinin hammadde stoku yapılmaması için bilhassa dikkat edilmesi üzerinde durmuştur. Çünkü, daha evvel yapılmış stoklar olduğu

için, bunun faydalı olmayacağını belirttiler. Hakikaten bunların stok yapılması bahis konusu değildir.

Bu krediler, bilhassa mensucat sanayiinde bir kısım işletmelerin hammadde temin etmelerini sağlamak için verilecektir. Bu işletmelerindeki parayı gayet modern tesislere yatırmışlardır. Fakat işletme kredileri yoktur. Bunlara işletme kredisi verilecektir. «Bunlar ticari krediler almamakta mıdır ki, İşçi Sigortalarının fonundan kredi tahsis edilmektedir», denildi. Bu nevi işletmeler, demin de ifade ettiğim gibi, bankalardan temin ettikleri kredilerin bir kısmını sabit sermayeye yatırmışlardır. Sıkıntı da asıl buradan gelmektedir. Maksadımız çarkın dönmeye başlamasını sağlamaktır. Mensucat sanayimizi âtil tutmamak istiyoruz. Bu sanayi kolu bize ihracat imkânları sağlamaktadır.

Ihracatı teşvik için Hükümetin aldığı muhtelif tedbirlere işaret etmeye lüzum görmüyorum. Yalnız şu hususu kaydetmek isterim ki, Sümerbank hususi teşebbüs ile iş birliği yaparak mevcut stoklardan dışarıya satılabilecek malları hususi teşebbüsten alacak ve bunları ihraca doğru yöneltecektir. Hükümet bu hususta karar almış bulunmaktadır. Her hangi bir zarar meydana geldiği takdirde, Sümerbankın bu zararı karşılanacaktır.

İşçi Sigortaları Kurumu, Kurumun idare şekline dair kanuna göre idare bakımından muhtardır. Yalnız Çalışma Bakanlığının murakabesi altındadır. Bakanlık bu murakabenin dışında hiçbir müdahalede bulunmaz. İşçi Sigortaları Kurumunun temin ettiği paralar her gün, günü gününe sarf edilmez. Bu paralar müstakbel vecibelerine karşılıktır, binaenaleyh bunu işletmek lâzımdır. Bunun için de ya tahvil olacaktır, ya gayrimenkule verecektir veyahut vâdeli tevdiatta bulunacaktır. Tahvil alması hususunda, Devlet tahvilleri en garantilidir, kanuni faiz haddi de vardır. Binaenaleyh, Devletin garantisi olan ve Devlet kanalı ile kalkınmaya iştirak edecek kurumun yatırımı Maliye Bakanlığının tazyiki altında değildir, doğrudan doğruya İşçi Sigortaları Kurumunun kendi isteği ile yapılmakta olduğunu bir defa daha tekrar etmek isterim.

COŞKUN KIRCA — Bir sualım var, Başkanım.

BAŞKAN — Buyurun.

COŞKUN KIRCA — Mensucattan gayri hangi sektörler bahis konusudur?

ÇALIŞMA BAKANI CAHİT TALAS (Devamla) — Daha ziyade mensucat bahis konusudur.

BAŞKAN — Maliye Bakanı Kemal Kurdaş.

MALİYE BAKANI KEMAL KURDAŞ — Muhterem arkadaşlar; bugün müzakere edilen kanunun üzerinde dürmayı lüzumlu gördüm. Tek cihet, bu kanunun bir maddesiyle tesis edilmekte olan muhtaç sanayie yardım fonudur.

Türkiye'nin bugün iktisadi sahada karşılaştığı en mühim meselelerden birisi, hususi sektör sanayiinin son 10 yıllık mesuliyetsiz bir politika ile duçar olduğu durumdur. Bu durum, bundan sonra gelecek olan hükümetleri de çok meşgul edecek ve başlarını ağrıtabacaktır. Bu vesile ile söz almanın yegâne sebebi bizim karşılaştığımız ve bizden sonraki hükümetlerin de karşılaşması mukadder olan güçlüklerden biri hususi sektörün durumudur.

Son 10 yılda Türkiye iktisadiyatı zararlı bir enflasyon geçirmiştir. Geçici ve politik maksatlardan ilham alan bir yatırım politikası dolayısıyla gerek Devlet menabii, gerekse Merkez Bankası devamlı surette tazyik edilmiştir. Bundan dolayı Merkez Bankası, Bankaların bankası vasfını kaybetmiş ve hususi sektöre kredi veremez hale düşmüştür. Hususi sektörün bir kuruluş dahi kredi almasını gayrimümkün kılmak için faiz hadleri yükseltilmiş ve reeskont hadleri % 3 ten % 9 a çıkarılmıştır. Bir taraftan da hususi sektör bu enflasyon devrinin gelişigüzel iktisadi politika devrinde, sermayesi hiç olmıyan veya çok kısa vâdeli kredisi olan birçok müesseseler ortaya çıkmıştır. Hususi sektöre verilen kredilerin faizlerinin yüksek olması dolayısıyla, bu sektör maliyeti yüksek mal imal etmek zorunda kalmıştır. İnkılâp Hükümeti hususi sektördeki bu, için için kanayan yarayı görmüştür. Bu yarayı iyi etmek için ne yapmak lâzımdır? Bunun için Hükümetiniz elinden geleni yapmaktadır. Almış olduğu bütün tedbirleri burada saymakla yüksek heyetinizin vakitlerini almak istemem. Yalnız bir hususu belirtmek isterim. Millî İnkılâp Hükümeti evvelâ şu tedbiri almıştır. Merkez Bankasına gitmeyi katî bir şekilde menetmiştir. Merkez Bankasından Devlet elini çektiği için de, buradan hususi sektöre kredi açmak mümkün olmuş-

tur. Bununla beraber reeskont politikasında, yüksek malûmlarınız olduğu üzere, bir azalma yapılmış ve tatbik mevkiine konulmuştur. Bu tedbirlerle hususi sektörün ihtiyaçlarına bu paralar yavaş yavaş akıtılabilecektir. Hususi sektöre verilecek para miktarı 200 milyon lira civarındadır. Şimdi Hükümetiniz Merkez Bankasından bir kuruluş dahi almamaktadır. Sanayiinin sermaye ihtiyacını karşılamak üzere krediler maksadına uygun olarak verilmektedir. Diğer taraftan Türkiye'nin hususi sektör sanayiinin geniş, uzun vâdeli bir sermayeye kavuşması için Sanayi Kalkınma Bankasında 40 milyon liralık bir fon tesis ettik. Bu fon ile hususi sektör sermayesinin tezyidi teşvik edilmektedir. Bunların hisse senetleri alınarak hususi sektör sanayiine faizsiz bir imkân sağlamaktadır. Bir kısım sanayiimiz bu imkândan faydalanabilecek vaziyettedir. Şimdiden 15 milyon lira kullanılmıştır, fakat bir kısım sanayi vardır ki, bundan faydalanamayacak durumdadır. Bundan faydalanacak sanayi birtakım genişleme imkânına sahibolacaktır. Biz bu sektörün ihtiyacını Sanayi Kalkınma Bankası ile temin ediyoruz.

Diğer taraftan ihracat sektöründe çalışan sanayiinin işletme kredisi ihtiyacını temin etmek için Sanayi Kalkınma Bankasında 75 milyon liralık bir fon tesis ettik. Bu fon ile bu sektörün ihtiyacı sağlanmaktadır. Hepsi aynı tipe giren ve ihtiyacı aynı olan sanayi değildir. Alınacak olan tedbirleri çeşitli zaviyeden ele almak zarureti vardır. Bir taraftan Merkez Bankası reeskont faizleri düşürülürken, bir taraftan ihracatçılar için ayrıca bir fon bulunmaktadır. Bunun yanında madenciligimiz için yeni bir banka kurmak kararındayız. 10 - 15 güne kadar bunun gerçekleşmesi mümkün olacaktır. Bu da maden sektörünün ihtiyaçlarını temin içindir. Madencilğin de bazı ihtiyaçları vardır. Onun için de bunun ihtiyaçlarını ayrı bir kanaldan temin etmek gerekir. Bu şekilde ihtiyaçları karşılanan hususi sektörden başka bir sektör daha vardır ki, bu kanunla muhtaç sanayi fonu adı altında kurmak istediğimiz fon bu sanayiinin ihtiyacını temin edecektir. Billhassa tekstil sanayiindeki işletmelerin ticari ve uzun vâdeli kredi almasına imkân yoktur. Bu sektöre gayrimenkul rehni mukabilinde kredi temin etmek istiyoruz. Türkiye'de hususi sektörde öyle faydalı müesseseler vardır ki, bunları Sanayi Kredi Bankasına sevk etmekle dertle-

rine deva olunamamaktadır. Biz bu kredi yolu ile bunlara işletme kredisi temin edeceğiz. Hususi sektördeki sıkıntıya çare olmak üzere vergi sistemimizde alacağımız tedbirlere de dikkatinizi çekerim.

Bir taraftan işletme kredisi mevzuunda Merkez Bankası politikasına yeni bir istikamet veriyoruz, diğer taraftan Sanayi Bankası ve Madencilik Bankası kuruyoruz. Huzurunuzdaki kanunla da muhtaç sanayiın yürütülebilmesi için bir fon kuruluyor. Vergi sisteminde de bir düzeltme yapacağız. Amortisman nisbetlerini hakkı ihtiyaçlara göre tesbit eden bir esas vaz'edip, bu amortismanların tekrar bu müessesenin yatırımlarında kullanılabilmesi sağlanacaktır. Bu alınan ve alınacak tedbirlerle umumi, iktisadi politikanın resmî yönü tamamlanmaktadır. Şimdi görüşülen kanun tasarısı ile yapılmak istenen çerçeve tamamlanmakta ve hususi sektör için büyük faydalar sağlanmaktadır. Bu çerçeve sıhhatli bir şekilde yürütülürse ve rantabl çalışabilirse bu müessesenin gelişiğine inanıyoruz. Bu bakımdan kanunun kabul edilmesini rica ediyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN — İsmail İnan.

İSMAİL İNAN — Çok özür dilerim, mükerreren huzurunuzu işgal ettiğim için.

Evvêlâ, Sayın Çalışma Bakanının biraz evvelki beyanlarıyla bize verdiği ümidi ikinci beyanlarıyla aldıklarını ifade etmek isterim, şayet yanlış anlamamışsam. Burada birinci konuşmamda ısrarla üzerinde durduğum husus, bu kredinin memleketimizde cari ticari krediler seviyesinde faiz hadlerine tâbi tutulup tutulmayacağı noktasında idi. Buna müsteniden verdikleri cevap, beni ümitlendirmiştir. İkinci konuşmaları da bu kredinin ticari kredilerdeki faiz limitlerinin dununda olacağı istikametinde olmuştur. Yanılmıyorsam, böyle anlamış bulunuyorum. Değil ise diyeceğim yoktur. Eğer böyle ise, bu doğru değildir. Bir kere kredi uzun vâdeli ve daha ziyade uzun tedaviye muhtaç snai müesseselere verileceği Sayın Maliye Bakanının işaretlerinden anlaşılıyor. Kredi hem uzun vâdeli olacak ve hem de ticari kredi seviyesi olmayacak, bu, doğru olmaz. Bunu normal bir mantıkla kabul etmeye imkân yoktur. Bu, meselenin esprisine de uymaz. İşçi Sigortaları hayrına bir hizmet sayılmaz. İkinci noktaya gelince : Ben-deniz burada sadece meselenin ehemmiyetini tes-

bit ettim ve İşçi Sigortaları Kurumunun tazyik edilmemesini istedim. Ve bâzı hâdiselerin devam etmemesini temenni ettim. Fakat Sayın Vekil bunların hiçbirisini kabul etmeyip sanki ben bir isnatta bulunuyormuşum gibi konuştu. İşçi Sigortaları Kurumu müdahaleden vâreste değildir. İşçi Sigortaları Kurumu Teşkilât Kanunu ile Çalışma Bakanlığına bağlıdır. Ama hangi noktalarda bağlıdır o da bellidir. Bu, kurum için elverişli ve rantabl olmuyor. Bir misal, düşük iktidar mensubu birinin Erzurum'daki bir binasının kuruma hastane binası olarak alınmasıdır. Bu şekilde bir zorlama, şayet Vekilce kuruma müdahale nevinden sayılmıyorsa diyecek bir şey yok. Bu bir tanesi. Daha da söylenecekler vardır.

İstirham ediyorum, bu teşkilâtın kudsiyetine, bu teşkilâtın hitabettiği insanlara hürmeten bu müesseseye saygı gösterelim, yardımcı olalım. Meseleyi bilmek ve tesbit etmek lâzımdır. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Çalışma Bakanı.

ÇALIŞMA BAKANI CAHİT TALAS — Efendim ; iş verenlere ille de yüksek faizli kredi verilmesi gibi bir görüşün burada ifade edilmesini hayretle karşılıyorum. Ben dedim ki, halen cari kanuni faiz ne ise cari krediler de o faizle verilecektir. Birinci konuşmamda da, ikinci konuşmamda da bunu söyledim. Ama bankalar bu kanuni faize kendi komüsyonlarının masraflarını ve saireyi de ekleyince faiz haddi % 12 - 15 e kadar çıkıyor. Hükümet bunları bertaraf etmeye çalışacaktır ve kredi faizi yüzde 7 civarında olabilecektir. Maksadımız yardıma muhtaç sanayie ucuz kredi vermek ve bu suretle bu durumda olan sanayiın elinden tutmaktır.

İkincisi, Sayın İsmail İnan Erzurum'da bir binanın alınması meselesi diye bir meseleye de temas etmiştir. Durum şudur : Erzurum'da bir mal sahibi binasını satmak istemiş. Muhtelif müesseselere ve bu arada, gayrimenkul iktisabettiği için, İşçi Sigortaları Kurumuna da müracaat etmiştir. Fakat bu gayrimenkulün İşçi Sigortaları Kurumu, şube binası ve hastane yapmak üzere daha önce alınmış arsaları bulunması sebebiyle satın alınmasının faydalı olmayacağı üzerinde durulmuştur. Bu hususun tesbit edilmesi için teklif olunan binanın görülmesi mülâhazasıyla Umum Müdürün Başkanlığında yönetim kurulundan iki üye ile inşaat müdüründen ibaret olmak üzere bir heyet Erzurum'a gönde-

rilmiş ve tetkikat yaptırılmıştır. Yapılan tetkikat neticesinde bu binanın alınmasının fayda getirmeyeceği ifade edilmiş ve bu hususta bir de rapor tanzim edilmiştir. Sayın İnan her halde bundan bahsetmek istemiştir. Hepinizin malûmu olduğu üzere her vatandaş malını satmak üzere Kuruma teklifte bulunabilir. Kurum da muvafık görürse alır, görmezse almaz. Kurum her zaman kendine faydalı görürse bir malı iktisap salâhiyetini haizdir.

Sonra İsmail İnan arkadaşımız işçi arkadaşlarımızdan bahsederken zavallı diye vasıflandırdılar. Türkiye'de hiçbir vatandaş zavallı değildir. İşçi vatandaşların hakları teminat altına

alınmıştır. Zavallı diye hiç kimse yoktur. İsmail İnan arkadaşımız kadar Hükümetiniz de bu konularda hassasiyet göstermektedir. 27 Mayıs İnkılâbından sonra takibolunmakta bulunan sosyal politikaya biraz göz atmak bu söylediklerimi teyid etmek için kâfidir.

BAŞKAN — Başka söz isteyen var mı? Yok. Bu suretle tasarrufların tümü üzerindeki görüşmeler bitmiş oluyor. Tasarrufların maddelerine geçilmesi hususunda oylarınıza başvuracağım, fakat görüşmek için yeter sayı kalmamıştır. Binaenaleyh, yarın, yani Salı günü saat 15 te toplanılmak üzere Birleşime son veriyorum.

Kapanma saati : 17,05

4792 sayılı İşçi Sigortaları Kurumu Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi, bâzı maddelerinin kaldırılması ve bu kanuna iki madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Çalışma Komisyonu ve Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyon raporları (1/87)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 1203/2867

21 . 11 . 1960

Millî Birlik Komitesi Başkanlığına

Bakanlar Kurulunca Millî Birlik Komitesine arzı / / 1960 tarihinde kararlaştırılan «4792 sayılı İşçi Sigortaları Kurumu Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi, bâzı maddelerinin kaldırılması ve bu kanuna iki madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı» gerekçesiyle birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Devlet Başkanı ve Başbakan
Org.

Cemal Gürsel

G E R E K Ç E

Malûm olduğu veçhile, iş hayatımızda, işçilerin çalışma ve yaşama şartlarından doğan çeşitli risklere karşı korunmaları, ihtiyarlık ve sağlıklarının teminat altına alınması gayesiyle tedvin olunan Sosyal Sigorta Kanunlarının uygulanması ile alâkalı âmmî hizmetlerinin icrası vazifesini deruhte etmiş bulunan İşçi Sigortaları Kurumunun teşkilâtına dair 4792 sayılı Kanun, yürürlük tarihi olan 1 . 1 . 1946 tarihinden beri ancak 1 . 3 . 1950 tarihli ve 5565 sayılı Kanunla bâzı ufak değişikliklere uğramış ve başkaca her hangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Halbuki, Kurumun kuruluşundan beri, sosyal hayatımızda vâkı muazzam gelişmeye paralel olarak, Kurum teşkilâtında da kaydedilen büyük inkışaflar muvacehesinde, Teşkilât Kanununun bâzı maddelerinin ihtiyaca kâfi gelmediği müşahade edilmiş ve bunların, zamanın icaplarına uyacak şekilde değiştirilmesi zarureti ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Bu maksatla tâdili ve ilâvesi cihetine tevessül edilmiş olan maddelerin mucip sebepleri aşağıda arz edilmiştir.

Madde 1. — Sosyal Sigorta yardımlarından müstefid oldukları ve ahiren yürürlüğe giren kanunlarla, basın mesleğinde çalışanlar ile gemi adamları da Sosyal Sigortaların nimetlerinden

faydalandırıldıkları cihetle, genel olarak sigortalılara sağlanan menfaatlerle alâkalı âmme hizmetlerinin yürütümü vazifesini deruhde etmiş bulunan Kurumun adının, daha geniş ve şümullü mânası bakımından, (Sosyal Sigortalar Kurumu) olarak değiştirilmesi uygun görülmüş ve faaliyetleri günden güne büyük bir hızla genişliyen Kurumun da daha esaslı bir denetleme sistemine bağlanmasını teminen, İktisadi Devlet Teşekkülleri gibi, denetleme bakımından 3460 sayılı Kanuna tâbi bulunduğuna dair bir ilâve yapılmıştır.

Madde 2. — Yukarda da belirtilmiş olduğu vechile, sosyal hayatımızda vâkı gelişme ve inkişafa paralel olarak yeniden hazırlanan Sosyal Sigorta kanunları ile tahmil edilmiş bulunan hizmetlerin ifası bakımından, iki Genel Müdür Yardımcısı kâfi gelmemekte ve bilhassa adedi günden güne artan sağlık müesseseleri muvacehesinde ihtisas sahibi (doktor) bir Genel Müdür Yardımcısına da ihtiyaç hissedilmiş bulunmaktadır. Bu sebeple, gelecekteki daha büyük gelişmeler nazara alınarak, Genel Müdür Yardımcısı sayısı üçe çıkarılmış ve hâlen acentalıkların hepsi şube durumuna ifrağ edilerek, bugün için Kurum teşkilâtında acentalık mevcudolmadığı cihetle, bunlar madde metninden çıkarılmış ve Kurumun diğer tesislere de sahibolması ihtimaline binaca 4792 sayılı Kanunun 3 ncü maddesine bu yolda bir ilâve yapılması muvafık görülmüştür.

Beşinci maddenin eski şeklinde, Genel Müdürün, Kurumun bütün işlerini Yönetim Kurulunun gözetimi altında, ilgili kanunlar hükümlerine göre yürüteceği derpiş edilmiş iken, 27 Mayıs İnkılâp hareketinden sonra yürürlüğe konulan 15 . 7 . 1960 tarihli ve 23 sayılı Kanunla Yönetim Kurulları yerine Müdürler Kurulları ikâme edilmiş olduğundan ve Genel Müdür de Müdürler Kurulunun başkanı bulunduğundan, Genel Müdürün, aynı zamanda başkanı bulunduğu bir Kurulun gözetimi altında görev ifa etmesi memuriyet durumu itibariyle telif edilemediğinden ve esasen tatbikatta da büyük bir fayda sağlamayan «gözetim» tâbiri madde metninden çıkarılmıştır.

Kurumun sosyal hayatımıza muvazi olarak süratle genişliyen teşkilâtı bakımından, Genel Müdür yardımcıları ile taşra teşkilâtı müdürleri meyanında, Kurumun sağlık tesisleri başhekimleri ile diğer tesisler müdür ve âmirlerine de kendilerine verilecek yetki nispetinde ve memuriyet bölgeleri dâhilinde Kurumu temsil yetkisi tanınması lüzumlu görülerek, 4792 sayılı Kanunun 5. maddesinin bu yolda tadili düşünülmüş ve ayrıca acentalıklar yukarda belirtildiği gibi şube teşkilâtına inkılâbettığı cihetle, «acentalık» kelimesi kanun metninden çıkarılmıştır.

Madde 3. — Taşra şubelerinde istihdam olunan ve adedleri her gün artmakta olan müteferrik hizmetlilerin tâyini yetkisinin icabında taşra şube müdürlerine verilebilmesini teminen 6 ncü maddede bir fıkra eklenmiştir.

Madde 4. — 4792 sayılı Kanunun, Yönetim Kurulunun teşekkül ve çalışmalarına mütedair 10 ncü maddesinin 15 . 7 . 1960 tarihli ve 23 sayılı Kanun muvacehesinde tekrar kaleme alınması zarureti hâsıl olmuş ve bu arada Müdürler Kuruluna Hükümetçe tâyin olunacak mütehasıs üyelerin haiz olmaları lâzımgelen vasıfları tavzih maksadiyle muayyen mevzulardaki ihtisaslarını yüksek tahsil yaparak elde etmeleri lüzumuna mütedair bir kayıt ilâvesi uygun görülmüştür.

Keza, anılan Kanuna uygun olarak, Müdürler Kurulunun müntehap üyesinin seçim şekli ile seçim müddeti belirtilmiş ve Müdürler Kurulunda meslekî teşekküller temsilcisi olarak bulunacak üyeler bakımından da aynı Kanunun 3 ncü maddesinin son fıkrasına atıfta bulunulması uygun mütalâa edilmiştir.

Diğer taraftan, Müdürler Kurulunda sigortalıları ve iş verenleri temsil edecek olan üyelerin görev sürelerinin üç yıl olarak hudutlu bulunması hasebiyle, üç yıldan evvel boşalan üyelikler için, asillerin görev sürelerini tamamlamak üzere birer de yedek üye seçilmesi zaruri görülmüştür.

Aynı zamanda, temsilci üyelerin üç yıllık görev süreleri zarfında Kurum mevzuatı bakımından edindikleri tecrübe ve keşbettikleri vukuf nazara alınarak, tekrar seçilebilmelerini teminen Genel Kurul üyelik sıfatını haiz bulunmaları şartı aranmayacağı açıklanmıştır.

Ayrıca Müdürler Kurulu toplantı nisabı dörde indirilmiş ve 23 sayılı Kanun gereğince geçi-

ci başkan tâbiri kaldırılarak aynı zamanda Kurul Başkanı olan Genel Müdürün bulunmadığı ahvalde, yardımcılarından birisinin, Genel Müdürü temsilen toplantılara iştiraki uygun görülmüştür.

Diğer taraftan Müdürler Kurulu üyelerinin toplantılara munzatamente iştirakini temin etmek gayesi ile bâzi tedbirler ittihazı düşünülmüş ve aynı zamanda 23 sayılı Kanunla Genel Müdüre tanınan veto hakkının aynen Teşkilât Kanununa alınmasında da fayda mülâhaza edilmiştir.

Müdürler Kurulunun başlıca görev ve yetkilerini gösteren 11 nci madde yeniden kaleme alınarak Kurulun Çalışma Bakanlığının tasdiki ile tekemmül eden kararlarıyla, bunlar dışında kalanlar yekdiğerinden tefrik edilerek yazılmış ve bu arada Çalışma Bakanlığının tasdik yetkisini kullanırken, Müdürler Kurulu kararlarını tadilen tasdik edebileceği hakkında da maddeye sarih bir hüküm vaz'olunmuştur.

Ayrıca, Kurumun faaliyetleri ile muvazi olarak, vazifeleri son derecede fazlaşmış bulunan Müdürler Kurulunun mukavele ve akitleri onamak salâhiyetinin 10 000 lira yerine 25 000 liradan başlatılmasının ve işbu meblâğın dünundaki mukavele ve akitlerinin doğrudan doğruya Genel Müdürlük tarafından yapılmasının tatbikatta kolaylık ve sürat tevli dedeceği düşüncesiyle (G) fıkrasında bu yolda bir değişiklik yapılmış ve fevkalâde mesaileri görülen Kurum personeline ikramiye verilmesi yerine rasyonel çalışma primi tevzii esasının kabulü daha uygun görülerek (İ) fıkrası bu şekilde değiştirilmiştir.

Bundan başka metindeki A ve Ç fıkraları tevhiddenerek bir fıkra haline getirilmiş, B, C, D, F ve J fıkraları teşkilâtın bünyesi ve Kurum faaliyetlerine mütenazır olarak daha açık şekilde ifade edilmiş, dâva ve icra mevzuu haline gelmemiş olan uyumsuzlukların uzlaşma yolu ile halli hakkında bir fıkra ile işbu vazife dışında kalan hususata tallük etmek üzere (K) fıkrasının maddeye ilâve edilmesi uygun görülmüştür.

Madde 5. — 3008 sayılı İş Kanununun 101 nci maddesi hükmüne göre iş yerinde çalışan işçi vasfını haiz olmıyan müstahdemlerin de sigortalı sayılmaları ve bilhassa ahiren meriyet mevkiine konan Deniz İş Kanunu ile Basın meslekinde çalışanlar ile çalıştıranlar arasındaki münasebetlerin tanzimi hakkındaki Kanun hükümlerine göre de gemi adamları ile gazetecilerin de sosyal sigorta hak ve menfaatlerinden faydalandırılmaları muvacehesinde Genel Kurula gelecek temsilci üyelerin tereküp tarzını tâyin eden 12 nci madde tadil edilerek, asgari on beş iş kolundan olmak üzere, işçi temsilcilerinin Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu tarafından ve iş veren temsilcilerin de Türkiye Odalar Birliği tarafından 30 ar kişi olmak üzere seçilmeleri uygun görülmüş, Genel Kurula muhtelif Devlet Dairelerinden gönderilecek temsilcilerden bahseden (b) fıkrası, Kurumun bağlı bulunduğu Çalışma Bakanlığının bütün Genel Müdürlerini şumulüne alacak şekilde tadil edilmiş ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Sosyal Hizmetleri Enstitüsü Müdürü ile Sanayi Bakanlığı, Sanayi Dairesi Genel Müdürlüğünden gönderilecek bir temsilcinin de Genel Kurul toplantılarına iştirakinde fayda mülâhaza olunmuş, keza İşletme İktisadi Enstitüsü ile Yakın ve Orta - Doğu Çalışma Enstitüsü temsilcilerine de yer verilmiştir.

Ayrıca, üniversitelerin muhtariyeti dolayısıyla, yüksek okul ve üniversitelerden gönderilecek üyelerin, alâkalı üniversite veya yüksek okullar öğretim üyeleri tarafından seçilmesi derpiş olunmuş; keza, memleketimizin bugün mevcut üniversiteleri ile, müstakbelde açılacak olanlar da nazara alınarak üniversitelerin taaddüdü temin edilmiştir.

Madde 6. — Genel Kurulun her yıl yapılması gereken toplantısının en geç Nisan ayı olmak üzere evvele alınmasında, öğretim üyelerinin imtihanlardan evvel Genel Kurul toplantılarına iştiraklerini temin bakımından, 13 ncü maddenin değiştirilmesinde fayda ve zaruret mülâhaza edilmiştir.

Genel Kurulun görevlerine dair olan 14 ncü madde hükmü daha açık şekilde ifade edilmiştir.

Kanunun 17 nci maddesinde Kurum personelinin emeklilik haklarına dair olan hüküm 5434 sayılı Kanunda yer almış olduğundan çıkarılmış ve Kurum memurlarının «pirim» hakkından faydalandırılması 7244 sayılı Kanunla hudutlandırılmıştır.

Madde 7. — Kanunun 18 nci maddesinde Genel Kurul üyelerine verilecek harca hakkındaki hüküm esasen 6245 sayılı Harca Kanununda yer almış yani gerek bu kanuna tâbi bir memur veya müstahdem olsun gerekse bu kanunun şümülî dışında olan bir kimse bulunsun bunlara verilecek harca hakkında Harca Kanununda hüküm mevcud olduğundan müstenidi harca ait hüküm çıkarılmıştır.

Madde 8. — Kurum gelirlerinden ayrılacak yedek akçelerin işletilme şekline dair 20 nci maddede günümüzün icaplarına uyacak şekilde ele alınarak, 6900 sayılı Kanunun 40 nci maddesinin (ç) fıkrası olarak bu maddeye alınması ve sanayi sektöründe hissedilen kredi sıkıntısını bertaraf etmek gayesi ile (d) fıkrasının ilâvesi, gerek (ç) gerek (d) fıkraları delâletiyle yapılacak yatırımlara mukabil Kurum lehine tesis edilecek ipoteklerin paraya çevrilmelerinde kolaylık sağlamak üzere 4947 sayılı Kanunun 15 - 25 nci maddelerine atıfta bulunulması lüzumlu görülmüştür.

Ayrıca muhtelif işletme şekillerine yatırılacak karşılıklar için muayyen limitler tesbit olunmasında ve işbu maddenin (d) fıkrası hükmüne göre; her sene karşılıkların % 10 u nispetinde ayrılacak miktarın 100 milyon liraya kadar devam ederek, ayrılan miktar 100 milyon liralık bir fon tesis ettikten sonra bu ayırımın durdurulmasında, bu fıkra gereğince yapılacak ikrazatın artık bundan sonra bu fondan karşılanması kâfi görüldüğü gibi, bu fıkraya göre yapılacak ikrazatın da bir tüzük ile düzenlenmesinde fayda mülâhaza olunmuştur.

Madde 10. — Kurumun gittikçe genişleyen iş kapasitesine muvazi olarak, tutarı milyonlara bağlı olan icra takipleriyle, aynı derecede ehemmiyet arz eden dâvalarının sürat ve ehemmiyetle takip ve intacı, binnetice Kurumun başlıca gelirini teşkil eden sigorta primlerinin derhal ve tamamen tahsili suretiyle sağlanacak menfaat muvacehesinde, Kurum Hukuk Müşavirliği mensuplarını, çalışmalarında ve dâva ve icra işlerinin vukuf ve süratle yürütümü ile neticelendirilmesinde teşvik ve teşci etmek üzere, hasım taraftan tahsil olunan vekâlet ücretlerinden, emsal müesseselerde ve Maliye Bakanlığı teşkilâtında olduğu gibi istifade ettirilmelerini teminen, 4792 sayılı Kanuna bu yolda bir madde eklenmiş ve fakat tahsil olunan vekâlet ücretinin % 70 i Kuruma irat kaydolunduktan sonra bakıyesinin ilgililer arasında tevzii, tevzi esas ve nispetlerinin de Hukuk Müşavirliği Talimatnamesinde belirtilmesi uygun görülmüştür.

Keza tasarınnın 1 nci maddesinde Kurumun denetleme bakımından 3460 sayılı Kanuna tâbi olduğu belirtilmiş bulunduğundan, umumi murakabe masraflarına iştirak nispetini tâyin eden bir madde eklenmiştir.

Madde 11. — Kurumun denetleme bakımından 3460 sayılı Kanuna tâbi kılınmasının icabı olarak, «denetçiler» e ait 15 ve 16 nci maddeler Kanun metninden çıkarılmış ve (ç) fıkrası olarak 20 nci maddeye alınan 6900 sayılı Kanunun 40 nci maddesi de yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 12. — Tasarınnın 1 nci maddesi ile Kurumun adı «Sosyal Sigortalar Kurumu» olarak değiştirilmiş olduğundan, tatbikatta muhtemel ihtilâfları önlemek düşüncesiyle, İşçi Sigortalarına ait bütün hak ve vecibelerin Sosyal Sigortalar Kurumuna devredildiği açıklanmıştır.

Çalışma Komisyonu raporu

T. C.

Temsilciler Meclisi

Çalışma Komisyonu

Esas No. : 1/87

Karar No. : 2

2 . 5 . 1961

Yüksek Başkanlığa

Komisyonumuza havale buyurulan «4792 sayılı İşçi Sigortaları Kurumu Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine, bâzı maddelerinin kaldırılmasına ve bu kanuna iki madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı» ilgili Hükümet mümessilleri³ de hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

1946 yılı başında faaliyete geçirilen ve memleketimizde sosyal sigortaları uygulamakla görevli bulunan İşçi Sigortaları Kanununun kuruluşuna ait 4792 sayılı Kanunun 9 . 7 . 1945 tarihinde tedvin edilmiş olduğu, bu Kuruluş Kanununda, sadece, 1 . 3 . 1950 tarihinde bâzı değişiklikler yapılmış bulunduğu, buna mukabil, aradan geçen 15 sene zarfında yeni sigorta kolları kurulması ve Sigorta kanunlarının yeni sahalara teşmil edilmesi gibi sebeplerle, sosyal sigorta tatbikatında ve Sigorta Kurumunun faaliyetinde husule gelen büyük genişleme nazara alınarak, yapılan müzakereler sonunda, sosyal sigorta sahasındaki gelişmelere muvazi olarak hazırlanan tasarının tümü kabul olunmuş ve maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Maddeler üzerinde yapılan görüşmeler sonunda :

1. Tasarıya komisyonumuzca 3 madde ile 2 geçici madde eklenmesi sebebiyle, tasarının başlığındaki (iki madde eklenmesi) ibaresi (beş madde ile iki geçici madde eklenmesi) şeklinde değiştirilmiştir.

2. 4792 sayılı Kanunun, tasarının 1 nci maddesiyle tadili derpiş edilen 1 nci maddesinde, sadece ifadeyi sadeleştirmek bakımından değişiklik yapılmıştır.

3. Tasarının 2 nci maddesi ile tadili derpiş olunan 3 ncü maddede üç olarak tesbit edilen genel Müdür yardımcısı sayısı, sosyal sigorta alanındaki gelişme ile, varlığı devamlı olarak artan ve şimdiden 2 milyar liraya yaklaşan Kurumun çeşitli görevlerinin en iyi şekilde ifası maksadiyle takviye edilmesinden elde olunacak fayda sebebiyle ve icaba göre kullanılmak üzere, (dördü geçmek üzere yeteri kadar) şeklinde değiştirilmiştir.

Ayrıca, madde metnindeki (taşra teşkilâtı) ibaresi ifade bakımından (merkez dışındaki teşkilât) olarak değiştirilmiştir.

4. Tasarının 2 nci maddesiyle tadili derpiş olunan 5 nci maddeye, halen mer'î kanunda mevcut olduğu gibi ve iş icaplarına da uygun olarak (Yönetim Kurulunun gözetimi altında) ibaresi ilâve olunmuş ve madde metnindeki (Taşra Teşkilâtı) kaydı (Merkez dışındaki teşkilât) şeklinde değiştirilmiştir.

5. Tasarının 3 ncü maddesi ile tadili derpiş olunan 6 ncü maddedeki (Müdürler Kurulu) ibaresi, tasarının 4 ncü madesi hakkında belirtilen mucip sebeplerle, (Yönetim Kurulu) olarak değiştirilmiştir.

Ayrıca, mezkûr 6 ncü maddenin son fıkrasındaki (Taşra Teşkilâtı) kaydı kaldırılmak suretiyle, Sağlık tesislerindeki veya diğer taşra ünitelerindeki müteferrik müstahdemlerin tâyini yetkisinin de de taşra şubelerinde olduğu gibi mahallî teşkilât müdürlüklerine verilebilmesi mümkün kılınmış ve fıkraya metni buna göre değiştirilmiştir.

Maddede, ifade sadeleştirilmesi de yapılmıştır.

6. Tasarının 4 ncü madesiyle tadili derpiş edilen 10 ncü madde, (Yönetim Kurulu) yerine 23 sayılı Kanunla ikame olunan (Müdürler Kurulu) statüsüne göre tanzim edilmiştir.

Sigorta Kurumunun, İktisadi Devlet Teşekküllerine nazaran, ayrı mahiyette olması ve bir hususiyet arz etmesi ve 15 senelik tatbikata göre Yönetim Kurulunun yeniden ihya edilmesinin daha uygun görülmesi sebebiyle, 10 ncu madde, (Yönetim Kurulu) esaslarına göre tadil edilmiştir.

7. Tasarının 4 ncu maddesiyle tadili derpiş olunan 11 nci madde metnindeki (Müdürler Kurulu) ibaresi, tasarının 4 ncu maddesi hakkında dermeyan olunan mütalâa ve izahata muvazi olarak (Yönetim Kurulu) şeklinde değiştirilmiş, ayrıca, madde metninin daha vazih ve sade bir hale getirilmesi maksadiyle ifade değişiklikleri yapılmıştır.

Bundan başka, bahse mevzu 11 nci maddenin:

a) (Ç) fıkrasında, (Umumi Murakabe Heyeti) nin ismi (Yüksek Murakabe Heyeti) olarak değiştirilmiş bulunduğu cihetle (Umumi) kelimesi (Yüksek) şeklinde tadil olunmuş, ayrıca, yıllık blâncı ve çalışma raporunun tevdi mercii 3460 sayılı Kanunla tâyin edilmiş bulunduğundan, fıkra metnindeki (Genel Kurula verilmek üzere) kaydı çıkarılmıştır.

b) (D) fıkrasında derpiş olunan rasyonel çalışma priminin, tasarının 6 ncu maddesiyle tadili istihdaf olunan 17 nci maddede yer almış bulunduğu, işbu (D) fıkrasında ise, olağanüstü çalışmaları görülen kurum personeline verilebilecek ikramiyelerin belirtilmesi gerekeceği, 4792 sayılı Kanunun halen mer'i 11 ve 17 nci maddelerindeki hükümler de aynen böyle olduğu gibi, 7244 sayılı Kanundaki tahdidata da tâbi bulunduğu mütalâa ve teemmül edilerek, fıkra buna göre değiştirilmiştir.

Ayrıca, icabında, Çalışma Bakanlığının tasdiki ile, Yönetim Kurulu Başkan ve üyelerine de ikramiye verilebilmesi maksadiyle fıkra bu hususta kayıt ilâve edilmiştir.

c) (G) fıkrasında, Genel Müdürlüğün mukavele ve akit yapabilmesi hususundaki 10 000 liralık yetkisinin 25 000 liraya çıkarılması derpiş edilmiş ise de, bu yetkinin 15 000 lira olarak tesbiti daha uygun görülmüş ve fıkra metnindeki (25 000 lira) kaydı (15 000 lira) olarak değiştirilmiştir.

d) (K) fıkrasına, icabında Yönetim Kurulu Başkan ve üyelerinin de her hangi bir mevzuun Yönetim Kurulunda tetkik ve müzakeresini teklif edebilmelerine imkân vermek üzere, (Veya Yönetim Kurulu Başkan veya üyelerince) ibaresi ilâve olunmuş, ayrıca, fıkranın başındaki (Görülen lüzum üzerine) kaydı lüzumsuz bulunarak metinden çıkarılmıştır.

8. Tasarının 5 nci maddesi ile tadili derpiş edilen 12 nci maddenin (B) fıkrasında, Çalışma Bakanlığı Araştırma Kurulu Başkanının Genel Kurula katılacağı, diğer dairelerin de birer kişi ile iştirak etmekte oldukları nazara alınarak, Araştırma Kuruluna ait (ve üyeler) kaydı, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Sosyal Yardım Dairesi Mümessili iştirak edeceğine göre Sosyal Hizmetler Enstitüsü Müdürünün katılmasına lüzum görülmiyerek bu Enstitü Müdürüne mütalâa ibare metinden çıkarılmış, ayrıca, mezkûr fıkrada tâdat olunan dairelerin her hangi bir mümessili yerine Başkan veya Genel Müdürlerinin veyahut bunların yardımcılarının katılmasını sağlayacak şekilde değişiklik yapılmıştır.

Zikri geçen 12 nci maddenin (C) fıkrasında da, profesörler yanında doçent ve sair değerli öğretim üyelerinin Genel Kurula katılabilmeleri için (veya öğretim üyeleri) ibaresi ilâve olunmuş, ayrıca, üniversiteler esasen Genel Kurula temsilci gönderecekleri gibi Yakın ve Orta - Doğu Çalışma Enstitüsü de Çalışma Bakanlığının bir ünitesi olduğu cihetle, fıkra metnindeki (İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsü ve Yakın ve Orta - Doğu Çalışma Enstitüsünden seçilecek birer temsilciden) ibaresi tayıy edilmiştir. Maddede, vuzuh ve sadeleştirme bakımından da bâzı ifade değişiklikleri yapılmıştır.

9. Tasarının 6 ncu maddesiyle tadili derpiş edilen 13 ncu maddede, Kurum Genel Kurulunun Haziran ayı yerine Nisan ayı sonuna kadar toplanması kaydı yer almakta ise de, 4792 sayılı Kanunun Genel Kurulun toplanma tarihine ait hükmünün evvelce bu yolda olduğu, bu sürenin kâfi gelmemesi sebebiyle, 5565 sayılı Kanunla yapılan tadilat meyânında Haziran ayı sonuna kadar uzatıldığı anlaşılmış, gerekli hazırlıkların tam olarak yapılabilmesi ve bir evvelki yıl faaliyetini gösterecek rapora konulacak malûmatın matlup şekilde derlenebilmesi için, yine Haziran sonuna kadar süre verilmesinin uygun olacağı, esasen, bu mehil âzami olup hazırlıklar tamamlanabildiği takdirde toplantının daha evvel yapılmasına da mani bulunmadığı düşünölmüş, bu sebeplerle, 13 ncu madde tasarıdan çıkarılmıştır.

10. Tasarının 6 ncı maddesiyle tadili derpiş edilen 14 ncü maddenin (a) fıkrasında, Kurumun faaliyetine ait raporun tetkik ve müzakeresi ve Kurum ilgililerinin ibrası keyfiyeti Kurum Genel Kuruluna bırakılmaktadır.

Sigorta Kurumu, evvelce Yüksek Murakabe Heyetinin murakabesine ve 3460 sayılı Kanunun murakabeye mütaallik hükümlerine tâbi tutulduğu gibi, tasarının 1 ncı maddesi ile de yine bu murakabe organ ve hükümlerine bağlı halde bırakılmaktadır.

Diğer taraftan, 3460 sayılı Kanuna göre, İktisadi Devlet Teşekkülleri ve benzeri müesseseler için bir Genel Kurul vücuda getirilmiştir ve bu Genel Kurul Yüksek Mecliste toplanmaktadır.

Bu itibarla, Kurumun yıllık blânço ve faaliyet raporu ile Yüksek Murakabe Heyeti murakabe raporunun, 3460 sayılı Kanuna tevfikân teşekkül eden Genel Kurul tarafından tetkik ve müzakere edilerek Kurum ilgililerinin bu Kurulca ibrası gerekli ve uygun görülmektedir.

Bu hususlar nazara alınarak, mezkûr (a) fıkrası, Kurum Genel Kurulunun diğer fonksiyonlarına göre değiştirilmiştir.

Aynı maddenin (b) ve (c) fıkralarında, sadece ifade bakımından değişiklik yapılmıştır.

Mezkûr 14 ncü maddenin sonuna da, Genel Kurul görüşmeleri neticelerinin bir rapora bağlanacağını ve bu raporun tevdi olunacağı mercileri belirten bir cümle ilâve edilmiştir.

11. Tasarının 6 ncı maddesi ile tadili derpiş olunan 17 ncı maddenin ilk fıkrasındaki (Müdürler Kurulu üyelerinin) ibaresi, tasarının 4 ncü maddesine muvazi olarak, (Yönetim Kurulu Başkan ve üyelerinin) şeklinde değiştirilmiştir.

Vazifesi hususiyet arz eden Kurum Hukuk Müşavirine, 3656 sayılı Kanuna tâbi daireler hukuk müşavirleri gibi, kadro aylığının verilebilmesi için, maddeye bir fıkra eklenmiştir.

12. Tasarının 7 ncı maddesiyle tadili derpiş edilen 18 ncı maddeye, Genel Kurula gelecek üyelere Hacırah Kanununa tâbi bulunmayanlara verilecek yolluk ve yevmiyelerde tatbik olunacak esası belirtmek üzere bir fıkra eklenmiş, ayrıca, maddede, ifade değişikliği yapılmıştır.

13. Tasarının 8 ncı maddesiyle tadili derpiş edilen 20 ncı maddenin (a) fıkrasına, Kurumun Millî Bankalara yapacağı yatırımlarda kanunlarla konulan faiz tahdidatına tâbi olmayacağı hususunda bir kayıt ilâvesi uygun görülmüştür.

İşçi meskenleri için yapılan ikrazatta, bugün tatbik edilmekte bulunan % 3 faiz haddinin ileride de aynen tatbikini teminen, (ç) fıkrasına (Bu ikrazlar için % 3 faiz alınır.) şeklinde bir kayıt ilâve olunmuştur.

Sanayi Sektörüne yapılacak ikrazat için 50 milyon lira kâfi görüldüğünden, buna ait 100 milyon lira kaydı 50 milyon liraya indirilmiştir.

Ayrıca, maddede, ifade bakımından da bazı değişiklikler yapılmıştır.

14. 4792 sayılı Kanunun 24 ncü maddesinde yer alan Kazanç, Buhran, Muvazene ve Hava Kuvvetlerine Yardım vergileri tatbikattan kaldırılmış ve bunlar yerine Gelir ve Kurumlar vergileri kaim olmuş bulunduğu gibi, Kurumun bir Sosyal Sigorta Müessesesi olduğu da nazara alınarak, vergi muafiyetini sağlamak üzere, 4792 sayılı Kanunun 24 ncü maddesi, tasarının 9 ncü maddesine, tadilen ilâve edilmiştir.

15. Tasarının 9 ncü maddesiyle tadili derpiş edilen 25 ncı maddede, sadece ifade bakımından değişiklik yapılmıştır.

16. Tasarının 10 ncü maddesiyle eklenmesi derpiş edilen ek 1 ncı maddede, vekâlet ücretlerinin Hazinece dahi tamamının tevziye tâbi tutulduğu düşünülerek, % 70 nispeti % 50 ye indirilmiş ve ayrıca, maddede ifade bakımından değişiklikler yapılmıştır.

17. Tasarının 10 ncü maddesiyle eklenmesi derpiş edilen ek 2 ncı maddede ifade bakımından değişiklik yapılmıştır.

18. Sosyal sigorta tatbikatı yanında, büyük ölçüde sağlık tesisleri kurma ve işletme, inşaat, işçi meskenleri yaptırma ve yatırım faaliyetinde bulunan kurumun bu kabil işleri için icabında müesseseler kurabilmesi faydalı görülmüş, bu sebeple, tasarının 10 ncü maddesine ek 3 ncü madde ilâve edilmiştir.

19. Kurumun geniş ölçüde sağlık tesisleri mevcudolmasına rağmen, personelin ve bunların aile fertlerinin tedavi hizmetlerinin, personel arasında kurulan bir Sağlık Yardımlaşma Sandığına sağlandığı, bu Sandıkça Cemiyetler Kanununa göre ayda 10 liradan fazla aidat alınmadığı ve bu işin doğrudan doğruya Kurumca yapılmasının daha uygun olacağı düşünülerek, tasarının 10 neu maddesine, T. C. Emekli Sandığı Kanununa muvazi olarak, ek 4 neu madde ilâve edilmiştir.

20. Tasarının 4 neu maddesine, komisyonumuzca yapılan tadilat ile, Müdürler Kurulunun eskiden olduğu gibi Yönetim Kurulu haline ifrağı derpiş edildiğinden ve bu takdirde Kurumun 23 sayılı Kanuna tâbi tutulmasına mahal kalmıyacağından, bu hususta, tasarının 10 neu maddesine, ek 5 neu madde ilâve olunmuştur.

21. Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonuna bir genel merkez binası yaptırılması sağlanmak üzere, işçi meskenleri ikrazatında tatbik olunan fa'iz ve müddet esasları dairesinde, Kurumca 1,5 milyon liraya kadar ikrazatta bulunulması uygun ve faydalı görülmüş, bu maksat, tasarının 10 neu maddesine geçici 1 nei madde eklenmiştir.

22. Evvelece mer'i mevzuat dairesinde seçilmiş bulunan Müdürler Kurulu üyelerinin vazife sürelerini tamamlamaları ve sayıları ikişer olarak tesbit edilen Yönetim Kurulu iş veren ve sigortalı üyelerinin birerinin de ilk Genel Kurulda seçilmeleri maksadiyle, tasarının 10 neu maddesine geçici 2 nei madde eklenmiştir.

23. Tasarının 12 nei maddesinde ifade bakımından bazı değişiklikler yapılmış, tatbikatta tereddüt ve ihtilâf husule gelmesini önlemek üzere de, bu maddeye (hak ve vecibeler ile) kaydı ilâve edilmiş ve Kurumun isminin değişmesinden doğacak muamelelerin vergi, resim ve harçlardan muaf bulunduğu tasrih olunmuştur.

Diğer maddeler ise aynen ve ittifakla kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Maliye ve Kurucu Meclis Bütçe Komisyonlarından seçilen Temsilei üyelerden mürekkep Karma Komisyona sevk edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Çalışma Komisyonu Başkanı

ve Bu Rapor Sözcüsü

Halil Sezai Erkut

Başkanvekili

İsmail İnan

Kâtip

Mahmut Tekin Çullu

Üye

Mebrure Aksoley

Üye

Bahir Ersoy

İmzada bulunamadı

Üye

Eski ismin aynen kalması için 1 nei maddeye muhalifim. Söz hakkım mahfuzdur.

Abdülkerim Akyüz

Üye

Şeref Bakışık

Üye

1 nei maddeye muhalifim. Söz hakkım mahfuzdur.

Ömer Karahasan

Üye

Feridun Şakir Ögünç

Üye

Üçüncü maddede söz hakkım mahfuz kalmak şartıyla imza edildi.

Yusuf Ziya Yücebilgin

Maliye - Bütçe Karma Komisyonu raporu

T. C.
Temsilciler Meclisi
Maliye - Bütçe
Karma Komisyonu
Esas No. : 1/87
Karar No. : 51

19 . 7 1961

Temsilciler Meclisi Yüksek Başkanlığına

Bakanlar Kurulunun 19 . 11 . 1960 tarihli Kararı gereğince Başbakanlıkça Millî Birlik Komitesi Başkanlığına sunulan ve Çalışma Komisyonu ile komisyonumuza havale buyurulan «4792 sayılı İşçi Sigortaları Kurumu Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi, bazı maddelerinin kaldırılması ve bu kanuna iki madde eklenmesi hakkındaki kanun tasarısı»; gerekçesi ve Çalışma Komisyonu raporu ile birlikte Çalışma Bakanının huzurunda tetkik edilmiş ve aşağıdaki sonuçlara varılmıştır :

1. Tasarının, İşçi Sigortaları Kurumunun bünyesine, kuruluşuna ve faaliyet şekline taallük eden 1 nci, 2 nci, 3 ncü, 4 ncü, 5 nci, 6 ncı, 7 nci, 9 ncü, 10 ncü, 11 nci, ve 12 nci maddelerinin ve geçici 2 nci maddesinin, İktisadi Devlet Teşekküllerinin bünye ve kuruluşlarının yeni baştan düzenlenmesine mütaallik yapılmakta olan çalışmaların ve Devlet Personel Dairesinin yapmakta bulunduğu etütlerin neticelerine intizaren, şimdilik tasarıdan çıkarılması uygun görülmüştür.

2. Tasarının 8 nci maddesi, birinci madde olarak değiştirilerek kabul edilmiştir.

3. Çalışma Komisyonunca kabul edilen geçici 1 nci madde «ve % 3 faiz» kelimeleri kaldırılmak ve Kurumun unvanı düzeltilmek suretiyle aynen kabul edilmiştir.

4. Tasarının 13 ncü ve 14 ncü maddeleri ikinci ve üçüncü madde olarak aynen kabul edilmiş ve kanun başlığı da buna göre değiştirilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek temennisiyle Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkanvekili
M. Gürün

Sözcü
S. N. Ergin

Kâtip
I. Ögat

Üye
F. Arkan

Üye
C. Aydın

Üye
A. Başer

Üye
H. K. Beşe

Üye
Ş. Y. Eğin

Üye
B. Feyzioğlu

Üye
R. Işıtan

Üye
Z. Müezzinoğlu

Üye
M. Özkol

Üye
V. Pirinçcioğlu

Üye
A. Tokdemir

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

4792 sayılı İşçi Sigortaları Kurumu Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi, bazı maddelerinin kaldırılması ve bu kanuna iki madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 4792 sayılı Kanunun 1 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Madde 1. — Çalışma hayatında çeşitli risklere karşı sosyal sigorta kanunları hükümlerini uygulamak ve Çalışma Bakanlığına bağlı olmak üzere «Sosyal Sigortalar Kurumu» vücuda getirilmiştir.

Kurum, bu kanun ile özel hukuk hükümlerine ve denetleme bakımından 3460 sayılı Kanuna tâbidir. Malî ve idari bakımdan muhtardır ve tüzel kişilikte bir Devlet kurumudur.»

MADDE 2. — Aynı kanunun 5565 sayılı Kanunla değiştirilen 3 ncü ve 5 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Madde 3. — Genel Müdürlük kuruluşu, Genel Müdür ile üç Genel Müdür Yardımcısından, merkez ve taşra teşkilâtı ile sağlık müesseselerinden ve diğer gerekli tesislerden terekküb eder.»

«Madde 5. — Genel Müdür, Kurumun bütün işlerini ilgili kanunlar hükümlerine göre yürütür ve mahkemelerle adalet ve idare makamlarına ve gerçek ve tüzel kişilere karşı Kurumu temsil eder.

Genel Müdür yardımcıları merkez ve taşrada, taşra teşkilâtı müdürleri ile sağlık müesseseleri başhekimleri ve diğer tesisler müdür veya âmirleri memuriyet bölgelerinde, kendilerine verilecek yetki nispetinde, Genel Müdürlüğün kanuni mümessili olup, mahkemelerle adalet ve idare makamlarına ve gerçek ve tüzel kişilere karşı Kurumu doğrudan doğruya temsil edebilirler.»

MADDE 3. — Aynı Kanunun 6 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Madde 6. — Kurumun 7244 sayılı Kanunun 1 nci maddesindeki cetvelin 6 nci derecesine ka-

ÇALIŞMA KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

4792 sayılı İşçi Sigortaları Kurumu Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi, bazı maddelerinin kaldırılması ve bu kanuna beş madde ile bir gerici madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı,

MADDE 1. — 4792 sayılı Kanunun 1 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 1. — Çalışma hayatında çeşitli risklere karşı Sosyal Sigorta kanunları hükümlerini uygulamak ve Çalışma Bakanlığına bağlı olmak üzere «Sosyal Sigortalar Kurumu» kurulmuştur.

Kurum, bu kanun ile özel hukuk hükümlerine ve denetleme bakımından 3460 sayılı Kanuna tâbidir. Malî ve idari bakımdan özerktir ve tüzel kişilikte bir devlet kurumudur.

MADDE 2. — Aynı kanunun 5565 sayılı Kanunla değiştirilen 3 ve 5 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 3. — Genel Müdürlük kuruluşu, Genel Müdür ile dördü geçememek üzere yeteri kadar genel müdür yardımcısından, merkez ve merkez dışındaki teşkilât ile sağlık müesseselerinden ve diğer gerekli tesislerden terekküb eder.

Madde 5. — Genel müdür, kurumun bütün işlerini yönetim Kurulunun gözetimi altında ilgili kanunlar hükümlerine göre yürütür ve mahkemelerle adalet ve idare makamlarına ve gerçek ve tüzel kişilere karşı Kurumu temsil eder.

Genel müdür yardımcıları merkezde ve merkez dışında, merkez dışındaki teşkilât müdürleri ile, sağlık müesseseleri başhekimleri ve diğer tesisler müdür veya âmirleri memuriyet bölgelerinde, kendilerine verilecek yetki nispetinde, Genel Müdürlüğün kanuni mümessili olup, mahkemelerle adalet ve idare makamlarına ve gerçek ve tüzel kişilere karşı Kurumu doğrudan doğruya temsil edebilirler.

MADDE 3. — Aynı kanunun 6 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 6. — Kurumun 7244 sayılı Kanunun 1 nci maddesindeki cetvelin altıncı derecesine

MALİYE, - BÜTÇE KARMA KOMİSYONU-
NUN DEĞİŞTİRİŞİ

4792 sayılı İşçi Sigortaları Kurumu Kanununun
5565 sayılı Kanunla değiştirilen 20 nci maddesi-
nin tadili ve bu kanuna bir geçici madde eklen-
mesi hakkında kanun tasarısı

[Tasarının 1 - 7 nci maddeleri çıkarılmıştır.]

Hü.

dar olan memurları Genel Müdürün teklifi üzerine Müdürler Kurulunca, bunlardan başka memur ve hizmetlileri Genel Müdür tarafından tâyin olunur.

Genel Müdür, tâyini kendisine aidolan taşra teşkilâtı müteferrik hizmetlilerinin tâyini yetkisini ilgili teşkilât müdürlerine verebilir.»

Madde 4. — Aynı kanunun 5565 sayılı Kanunla değiştirilen 10 ve 11 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Madde 10. — Müdürler Kurulu bir başkan ile beş üyeden teşekkül eder. Kurumun Genel Müdürü, Müdürler Kurulunun başkanıdır. İki üye Çalışma Bakanı tarafından tâyin olunur. Bir üye, merkez memurlarınca gösterilecek üç aday ve varsa kuruma bağlı işletmelerde çalışan işçilerin kurmuş buldukları sendikalar tarafından gösterilecek üç aday arasından Kurumun memur, hizmetli ve işçileri tarafından, iki yıllık devreler için seçilir. Bu üyeliğin inhilâli halinde yeniden seçim yapılır.

İş verenleri ve sigortalıları temsil edecek birer üye ve birer yedeği,, Genel Kurula iş veren ve sigortalı temsilcisi olarak katılmış olan iş verenlerle sigortalılar tarafından kendi grupları arasından seçilir.

Hükümetçe tâyin edilecek başkan ve üyelerin iş hekimliği, sosyal sigorta, iş hukuku veya sosyal ekonomi konularından birinde yetkili ve yüksek tahsil yapmış kimseler olması şarttır.

Müdürler Kurulu Başkan ve üyeleri hakkında 23 sayılı Kanunun 3 nci maddesinin son fıkrası hükmü uygulanır.

İş veren ve sigortalı üyelerin görev süreleri üç yıl olup, tekrar seçilebilirler. İş veren ve sigortalı üyelerin, sigortalılık hali ve iş verenlik vâsıfları zail olmadığı takdirde, tekrar seçilmelerinde Genel Kurul üyelik sıfatını haiz bulunmaları şartı aranmaz.

İş veren ve sigortalı üyeliklerin inhilâl halinde vazifeye çağrılacak olan yedek üyeler asılların görev sürelerini tamamlarlar.

Müdürler Kurulu en az 4 kişi ile toplanır ve toplantıya katılanların salt çoluğu ile karar verir. Oylarda eşitlik halinde başkanın bulunduğu taraf tercih olunur. Genel Müdürün bulunmadığı zamanlarda veya zaruri hallerde

Çalışma Ko.

kadar olan memurları Genel Müdürün istemi üzerine Yönetim Kurulunca, bunlardan başka memur ve hizmetlileri Genel Müdür tarafından tâyin olunur.

Genel Müdür, atanması kendisine aidolan müteferrik hizmetlilerin tâyini yetkisini ilgili teşkilât müdürlerine verebilir.

MADDE 4. — Aynı kanunun 5565 sayılı Kanunla değiştirilen 10 ve 11 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 10. — Yönetim Kurulu bir başkan ve tabii üye olan Genel Müdürle birlikte yedi üyeden teşekkül eder.

Başkan ile bir üye Çalışma Bakanlığının, bir üye Maliye Bakanlığının teklifi ile Bakanlar Kurulunca tâyin olunur.

İş verenleri ve sigortalıları temsil edecek ikişer üye ve ikişer yedeği, Genel Kurula iş veren ve sigortalı temsilcisi olarak katılmış bulunan iş verenlerle sigortalılar tarafından kendi grupları arasından seçilir.

Hükümetçe tâyin edilecek başkan ve üyelerin iş hekimliği, sosyal sigorta, iş hukuku veya sosyal ekonomi konularından birinde yetkili ve yüksek tahsil yapmış kimseler olması şarttır.

İş veren ve sigortalı üyelerin görev süreleri üç yıl olup tekrar seçilebilirler. İş veren ve sigortalı üyelerin, sigortalılık durumu ve iş verenlik nitelikleri kalmadığı takdirde tekrar seçilmelerinde Genel Kurul üyesi bulunmaları şartı aranmaz.

İş veren ve sigortalı üyeliklerin boşalması halinde yerlerine çağrılacak olan yedek üyeler asılların görev sürelerini tamamlarlar.

Yönetim Kurulu en az beş kişi ile toplanır ve toplantıya katılanların salt çoluğu ile karar verir. Oylarda eşitlik halinde başkanın bulunduğu taraf tercih olunur. Genel Müdürün zaruri sebeplerle toplantıya katılmaması halinde yardımcılardan birisi Genel Müdürü temsilen Kurul toplantılarında hazır bulunur.

Başkanın bulunmadığı hallerde, Kurulca, Genel Müdülden gayri üyeler arasından bir geçici başkan seçilir.

Yönetim Kurulu en az haftada bir toplanır. Mazeretsiz olarak toplantılara katılmıyan üyelerin ücretlerinden kesinti yapılır. Bir yıl için-

Karma Ko.

Hü.

yardımcılarından birisi Genel Müdürü temsilen kurul toplantılarına iştirak eder.

Müdürler Kurulu en az haftada bir toplanır. Mazeretsiz olarak toplantılara katılmıyan üyelerin ücretlerinden kesinti yapılır. Bir yıl zarfında dört defa mazeretsiz olarak toplantılarda bulunmıyan üyeler müstafi sayılırlar. Bir yıllık müddet üyelik sıfatının intisabı tarihinden başlar. Mazeretin takdiri Çalışma Bakanlığına aittir.

Kurul Başkanı, Kurul kararlarının icrasını tehir yetkisini haizdir. Bu gibi hallerde ihtilâf derhal Çalışma Bakanlığına intikal ettirilir.

Çalışma Bakanlığı Kurul Kararını tasvibeylediği veya kararın ittihazi tarihinden itibaren 20 gün zarfında iptal veya talikını tebliğ etmediği takdirde karar yürürlüğe girer.

«Madde 11. — Müdürler Kurulunun başlıca görev ve yetkileri şunlardır.»

A) Kurumun Genel Müdürlükçe hazırlanacak yıllık iş programı ile Yönetim giderleri bütçesini, memur ve hizmetliler kadrolarını ve merkez taşra teşkilâtıyla sağlık müesseselerinin ve diğer tesislerin kurulması veya kaldırılması hakkındaki Genel Müdürlük tekliflerini,

B) Genel Müdürlüğün yönetim giderleri bütçesinin bölümleri arasındaki aktarmalarla ek ve olağanüstü ödenek tekliflerini,

C) Genel Müdürlükçe hazırlanacak her çeşit yönetmelikleri, inceleyip tasvibetmek ve aynen veya tadilen tasdik edilmek üzere Çalışma Bakanlığına sunmak,

Ç) Kurumun Genel Müdürlükçe hazırlanan bilânçosunu ve yapılan işler raporunu inceleyip, Genel Kurula verilmek üzere Umumi Murakabe Heyetine ve bir örneğini de Çalışma Bakanlığına sunmak,

D) Kurumun memur ve hizmetlilerinden fevkalâde mesaileri görülenlere, bütün memurlara seyyanen munzam bir ücret tediyesini tazammun etmemek kaydıyla her yıl için iki aylık ücretleri tutarını geçmemek, 7244 sayılı Kanunla bağlı kalmak ve Kurumun yönetim giderlerinden ödenmek üzere, 17 nci maddenin son fıkrası ile memurlara tanınan primin ve-

Çalışma Ko.

de dört defa mazeretsiz olarak toplantılarda bulunmıyan üyeler müstafi sayılırlar. Bir yıllık süre üyelik sıfatının kazanıldığı tarihten başlar. Mazeretin takdiri Çalışma Bakanlığına aittir.

Madde 11. — Yönetim Kurulunun başlıca görev ve yetkileri şunlardır :

A) Kurumun Genel Müdürlükçe sunulacak yıllık iş programı ile yönetim giderleri bütçesini, memur ve hizmetliler kadrolarını, merkez ve merkez dışındaki teşkilâtla sağlık müesseselerinin ve diğer tesislerinin kurulması veya kaldırılması hakkındaki teklifleri,

B) Yönetim giderleri bütçesinin bölümleri arasındaki aktarmalarla ek ve olağanüstü ödenek tekliflerini,

C) Genel müdürlükçe hazırlanacak her çeşit yönetmelikleri,

İnceleyip onamak ve olduğu gibi veya değişiklik yapılarak onanmak üzere Çalışma Bakanlığına sunmak,

Ç) Genel müdürlükçe hazırlanan blânçoyu ve yapılan işler raporunu inceleyip, Yüksek Murakabe Heyetine ve bir örneğini de Çalışma Bakanlığına sunmak,

D) Kurumun memur ve hizmetlilerinden olağanüstü çalışmalarını görülenlere, her yıl için iki aylık ücretleri tutarını geçmemek, 7244 sayılı Kanunla bağlı kalmak ve Kurumun yönetim giderlerinden ödenmek üzere, ikramiye verilmesi hakkında Genel Müdürlükçe yapılacak teklifleri inceleyip karar vermek (Çalışma Bakanlığının onamı ile Yönetim Kurulu başkan ve üyelerine de ikramiye verilebilir),

Қарма Ко.

Hü.

Çalışma Ko.

rilmesi hakkında Genel Müdürlükçe yapılacak teklifleri inceleyip karar vermek,

E) Genel Müdürlüğün teklifi üzerine yönetim giderleri bütçesi bölümlerinin maddeleri arasında uygun gördüğü aktarmaları yapmak,

F) Kurum adına gayrimenkul mal edinilmesi, inşası veya bunların satılmaları hakkında kararlar vermek,

G) Kurumca 25 000 liradan fazla yapılacak mukavele ve akitleri inceleyip tasdik etmek, bu mukavele ve akitlerin tadili ve bunlarla ilgili diğer bileümle hususlar hakkında karar vermek,

H) Takibinde Kurum için fayda görülmiyen dâva ve icra kovuşturmalarının açılmaması, henüz dâva ve icra mevzuu haline gelmemiş olan uyumsuzlukların uzlaşma yolu ile halli veya bunlara ait paraların kayıttan düşülmesi hususlarında karar vermek,

I) Kurum için fayda görülen hallerde dâva ve icra kovuşturmalarından sarfinazar veya feragat edilmesi, kanun yollarına müracaatten vazgeçilmesi, bunlara ait paraların kayıttan düşülmesi ve Kurum leh ve aleyhinde açılmış dâva ve icra kovuşturmalarının uzlaşma veya tahkim yolu ile halli hususunda karar vermek (Tashihi karar yoluna başvurulmaması hakkında Genel Müdürlüğe yetki verebilir),

J) Kurum adına kimlere imza yetkisi verileceğini tâyin etmek,

K) Kurumda çalıştırılacak yabancı uzmanların sözleşme projelerini inceleyip tasdik etmek,

L) Görülen lüzum üzerine, Genel Müdürlükçe yapılacak her türlü teklifleri inceleyip karara bağlamak.

MADDE 5. — Aynı kanunun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 12. — Genel Kurul :

A) Asgari on beş iş kolundan olmak üzere, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu tarafından seçilecek sigortalı 30 üye ile Türkiye Odalar Birliği tarafından seçilecek 30 iş veren üyeden,

B) Çalışma Bakanlığı Genel Müdürleri, Araştırma Kurulu Başkan ve üyeleri, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, Sosyal Yardım ve

E) Genel müdürlüğün teklifi üzerine yönetim giderleri bütçesi bölümlerinin maddeleri arasında uygun gördüğü aktarmaları yapmak,

F) Kurum adına gayrimenkul mal edinilmesi, yapılması veya bunların satılmaları hakkında kararlar vermek,

G) Kurumca 15 000 liradan fazla yapılacak sözleşme ve anlaşmaları inceleyip onamak, bu sözleşme ve anlaşmaların değiştirilmesi ve bunlarla ilgili diğer bütün işler hakkında karar vermek,

H) Takibinde Kurum için fayda görülmiyen dâva ve icra kovuşturmalarının açılmaması, henüz dâva ve icra konusu haline gelmemiş olan uyumsuzlukların uzlaşma yolu ile halli veya bunlara ait paraların kayıttan düşülmesi hususlarında karar vermek,

I) Kurum için fayda görülen hallerde dâva ve icra kovuşturmalarından vazgeçilmesi veya başlanılmaması, kanun yollarına başvurulmaması veya vazgeçilmesi, bunlara ait paraların kayıttan düşülmesi ve Kurum leh ve aleyhinde açılmış dâva ve icra kovuşturmalarının uzlaşma veya tahkim yolu ile halli hususunda karar vermek; (Tashihi karar yoluna başvurulmaması hakkında Genel Müdürlüğe yetki verilebilir),

J) Kurum adına kimlere imza yetkisi verileceğini belirtmek,

K) Kurumda çalıştırılacak yabancı uzmanların sözleşme projelerini inceleyip onamak,

L) Genel Müdürlükçe veya Yönetim Kurulu Başkan ve üyelerince yapılacak her türlü teklifleri inceleyip karara bağlamak.

MADDE 5. — Aynı kanunun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 12. — Genel Kurul :

A) En az on beş iş kolundan olmak üzere, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu tarafından seçilecek sigortalı 30 üye ile Türkiye Odalar Birliği tarafından seçilecek 30 iş veren üyeden;

B) Çalışma Bakanlığı genel müdürleri ve Araştırma Kurulu Başkanı, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, Sosyal Yardım ve Hıfzıssıh,

Karma Ko.

Hü.

Hıfzıssıhha Daireleri Başkanları ve Sosyal Hizmetler Enstitüsü Müdürü ile Maliye Bakanlığı Hazine, Ticaret Bakanlığı İç Ticaret, Sanayi Bakanlığı Sanayi Dairesi Genel Müdürlüklerinden ve Umumi Murakabe Heyetinden gönderilecek birer temsilciden,

C) Üniversiteler ve Yüksek Okullar Profesörleri arasından seçilecek, İş Hukuku, Sosyal Ekonomi ve Sigorta sahaları ile İş Fizyolojisi veya İş Hıfzıssıhhası, Ortopedi yahut cerrahlık, mühendislik kollarında mütehassıs bir veya birkaç kişi ile İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsü ve Yakın ve Orta - Doğu Çalışma Enstitüsünden seçilecek birer temsilciden,»

Teşekkül eder.

Çalışma Bakanı veya görevlendireceği kimse Genel Kurula başkanlık eder.

MADDE 6. — Aynı kanunun 5565 sayılı Kanunla değiştirilen 13, 14 ve 17 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Madde 13. — Genel Kurul, her yıl en geç Nisan ayı sonuna kadar Çalışma Bakanının çağrısı üzerine toplanır. Çalışma Bakanı lüzum görürse Kurulu olağanüstü toplantılara da çağrabilir. Toplantı için yeter sayı, tam üye sayısının salt çokluğudur.»

«Madde 14. — Genel Kurulun görevleri şunlardır :

a) Umumi Murakabe Heyeti tarafından tanzim olunan raporu tetkik edip karar vermek, (Bu raporun Genel Kurulca onanmasıyla ilgili ibra edilmiş olurlar. İbra edilmemeleri halinde ikinci derecede tetkik mercii İktisadi Devlet Teşekkülleri Umumi Heyetidir.)

b) Kurumun müstakbel politikası hakkında zaruri ve faydalı gördüğü tavsiyeleri yapmak,

c) Çalışma Bakanlığının kendisine sunduğu konular ve kanun tasarıları hakkında mütalâasını bildirmek.»

MADDE 17. — Kurumun memurları ile Müdürler kurulu üyelerinin aylıkları hakkında 3659 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Çalışma Ko.

ha, Maliye Bakanlığı, Hazine, Ticaret Bakanlığı, İç Ticaret, Sanayi Bakanlığı Sanayi Daireleri Genel Müdür veya Başkanlarından veya yardımcılarından ve Yüksek Murakabe Heyetinden gönderilecek bir temsilciden;

C) Üniversiteler ve yüksek okullar profesör veya öğretim üyeleri arasından seçilecek, iş hukuku, sosyal ekonomi ve sigorta alanları ile iş fizyolojisi veya iş hıfzıssıhhası, ortopedi yahut cerrahlık, mühendislik kollarında mütehassıs temsilcilerden;

Teşekkül eder.

Çalışma Bakanı veya görevlendireceği kimse Genel Kurula Başkanlık eder.

MADDE 6. — Aynı kanunun 5565 sayılı Kanunla değiştirilen 14 ve 17 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 14. — Genel Kurulun görevleri şunlardır :

a) Kendisine sunulan ve Kurumun çalışmalarını ilgilendiren raporlar hakkında görüşünü bildirmek,

b) Kurumun gelecekteki politikası hakkında gerekli ve faydalı gördüğü tavsiyeleri yapmak,

c) Çalışma Bakanlığının kendisine sunduğu konular ve kanun tasarıları hakkında düşüncesini bildirmek.

Genel Kurul görüşmelerinin neticeleri bir raporla tesbit edilir ve bu rapor, Çalışma Bakanlığına, Yüksek Murakabe Heyetine ve Sosyal Sigortalar Kurumuna sunulur.

Madde 17. — Kurumun memurları ile Yönetim Kurulu Başkan ve üyelerinin aylıkları hakkında 3659 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Karma Ko.

Kâ.

Genel Müdüre 5027 sayılı Temsil Ödeneği Kanunu gereğince temsil ödeneği verilir.

Kurumun memurlara 7244 sayılı Kanunla bağlı kalmak şartıyla 3659 sayılı Kanunun 4621 sayılı Kanunla muaddel 13 nci maddesinin (E) bendi ile tanınan prim hakkından faydalanırlar.

MADDE 7. — Aynı kanunun 18 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 18. — «Sigortalı üyelerin, ayrıca işlerinden ayrıldıkları günden iş başına dönmele-ri gereken güne kadar geçen günler için işyerlerinden kendilerine ödenmemiş olan ücretleri de kurumca ödenir.»

MADDE 8. — Aynı kanunun 5565 sayılı Kanunla değiştirilen 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 20. — Sosyal Sigortalar Kurumu her sigorta kolu için ayıracağı yedek akçeleri :

- a) Millî bankalara yatırmak;
- b) Devletin çıkardığı veya kefil olduğu tahvillere yatırmak,
- c) Gayrimenkullere yatırmak,
- ç) Sigortalılara mesken inşası için ve bu meskenlerin birinci derecede ipotegi karşılığında, gayrimenkul değerinin % 90 ı nispetinde ikrazda bulunmak,
- d) Sanayi sektörüne 1 nci dereceden gayrimenkul ipotegi mukabilinde ve gayrimenkul değerinin âzami % 35 ine kadar en çok 5 yıl vâde ile ikrazda bulunmak, suretiyle işletebilir.

Bu karşılıkların en çok, % 40 ı (b) fıkrasında, % 25 i (ç) fıkrasında ve 1960 yılından itibaren her yıl ayrılacak karşılıkların % 10 u da (d) fıkrasında zikredilmiş olan mevzulara yatırılır. Şu kadar ki, (d) fıkrasına göre yapılacak yatırımların toplamı 100 milyon liraya baliğ oluncaya kadar devam eder.

Çalışma Ko.

Genel Müdüre 5027 sayılı Temsil Ödeneği Kanunu gereğince temsil ödeneği verilir.

Kurum Hukuk Müşavirinin aylığı hakkında 3659 sayılı Kanunun 3 nci maddesi hükmü uygulanır.

Kurumun memurları, 7244 sayılı Kanunla bağlı kalmak şartıyla, 3659 sayılı Kanunun 4621 sayılı Kanunla muaddel 13 nci maddesinin (E) bendi ile tanınan prim hakkından faydalanırlar.

MADDE 7. — Aynı kanunun 18 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 18. — Genel Kurul üyelerinden 6245 sayılı Hareirah Kanunu kapsamına girmiyenlere 4 nci derece memurlar gibi yevmiye ve yolluk verilir.

Ayrıca, sigortalı üyelerin işlerinden ayrıldıkları günden iş başına dönmeleri gereken güne kadar geçen günler için iş yerlerinden kendilerine ödenmemiş olan ücretleri de Kurumca ödenir.

MADDE 8. — Aynı kanunun 5565 sayılı Kanunla değiştirilen 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 20. — Sosyal Sigortalar Kurumu, her sigorta kolu için ayıracağı yedek akçaları :

- a) Millî bankalara yatırmak (bu yatırımlar kanun ile konulan faiz tahdidatına tâbi değildir),
- b) Devletin çıkardığı veya kefil olduğu tahvillere yatırmak,
- c) Gayrimenkullere yatırmak,
- ç) Sigortalılara mesken yapımı için ve bu meskenlerin birinci derecede ipotegi karşılığında, gayrimenkul değerinin % 90 ı ölçümünde ikrazda bulunmak (bu ikrazlar için % 3 faiz alınır).
- d) Sanayi sektörüne birinci dereceden gayrimenkul ipotegi karşılığında ve gayrimenkul değerinin en çok % 35 ne kadar, en çok 5 yıl vâde ile ikrazda bulunmak,

Suretiyle işletir.

Bu karşılıkların en çok % 40 ı (b) fıkrasında, % 25 i (ç) fıkrasında ve 1960 yılından itibaren her yıl ayrılacak karşılıkların % 10 u da

Karma Ko.

MADDE 1. — 4792 sayılı Kanunun 5565 sayılı Kanunla değiştirilen 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 20. — İşçi Sigortaları Kurumu, her sigorta kolu için ayıracağı yedek akçaları :

- a) Millî bankalara yatırmak,
- b) Devletin çıkardığı veya kefil olduğu tahvillere yatırmak,
- c) Gayrimenkullere yatırmak,
- ç) Sigortalılara mesken yapımı için ve bu meskenlerin birinci derecede ipoteği karşılığında, gayrimenkul değerinin % 90 ı ölçümünde en çok (20) yıl vâdeli ikrazda bulunmak,
- d) Sanayi sektörüne işletme kredisi olarak kullanılmak üzere birinci dereceden gayrimenkul ipoteği karşılığında ve gayrimenkul değerinin en çok % 35 ine kadar, en çok (5) yıl vâde ile ikrazda bulunmak,

Suretiyle işletir.

Bu karşılıkların en çok; % 40 ı (b) fıkrasında, % 25 i (ç) fıkrasında ve 1961 yılından itibaren her yıl ayrılacak karşılıkların % 10 u da (d) fıkrasında yazılı olan konulara yatırılır. Şu kadar ki, (d) fıkrasına göre yapılacak yatırımların

Hü.

Çalışma Ko.

İşbu (d) fıkrasına göre yapılacak ikrazat tanzim edilecek tüzük esasları dairesinde ve Bakanlar Kurulu kararı ile yapılır.

(ç) ve (d) fıkralarında belirtilen yatırımlara mukabil Kurum lehine tesis edilen ipoteklerin paraya çevrilmesinde 4947 sayılı Kanunun 15 - 25 nci maddeleri tatbik olunur.»

MADDE 9. — Aynı kanunun 25 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Madde 25. — Genel Kurulun sigortalı üyelerinin iş akiteri, her sigortalının Kurul toplantılarına katılmak için çalıştığı iş yerindeki asıl işinden ayrılması dolayısıyla iş veren veya iş veren vekili tarafından bozulamaz.»

MADDE 10. — Aynı kanuna aşağıdaki maddeler eklenmiştir :

Ek madde 1. — Kurumca yürütülen dava ve icra takipleri neticesinde karşı taraftan tahsil olunan vekâlet ücretlerinin % 70 i Kuruma irat kaydolunduktan sonra bakıyesi müşavirlik teşkilâtında çalışan bilûmum memur ve hizmetlilerine tevzi olunur. Tevzi esas ve nispetleri hukuk Müşavirliği Talimatnamesinde belirtilir. 7244 sayılı Kanun hükümleri mahfuzdur.

Ek madde 2. — Kurum Umumi Mürakabe Heyeti masraflarına 3460 sayılı Kanunun 8 nci

(d) fıkrasında yazılı olan konulara yatırılır. Şu kadar ki, (d) fıkrasına göre yapılacak yatırımların toplamı 50 milyon liraya erişinceye kadar devam eder.

(d) fıkrasına göre yapılacak ikrazat, düzenlenecek tüzükteki hükümlere göre ve Bakanlar Kurulu kararı ile yapılır.

(ç) ve (d) fıkralarında belirtilen yatırımlara karşı Kurum lehine tesis edilen ipoteklerin paraya çevrilmesinde 4947 sayılı Kanunun 15-25 nci maddeleri hükümleri uygulanır.

MADDE 9. — Aynı kanunun 24 ve 25 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 24. — Bu kanunun 19 ve 20 nci maddelerinde yazılı kaynaklardan elde olunan gelirler ve primlerle, Kurumca sigortalılara ve sigorta kanunlarına göre hak sahibi kimselerine verilen ödenekler ve yapılan yardımlar her türlü vergi ve resimden ve Kuruma ait gayrimenkullerden hizmete tahsis olunanlar Bina ve Arazi Vergisi ile Buhran ve Millî Müdafaa Vergisinden bağıştıktır.

Kurumun menkul sermaye iratları hakkında 5421 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 82 nci maddesi hükmü uygulanmaz.

3008 sayılı İş Kanununun 105 nci maddesi hükmü saklıdır.

Madde 25. — Genel Kurulun sigortalı üyelerinin iş sözleşmeleri, her sigortalının kurul toplantılarına katılmak için çalıştığı iş yerindeki asıl işinden ayrılması dolayısıyla iş veren veya işveren vekili tarafından bozulamaz.

MADDE 10. — Aynı kanuna aşağıdaki maddeler eklenmiştir :

EK MADDE 1. — Kurumca yürütülen dava ve icra takipleri neticesinde karşı taraftan tahsil olunan vekâlet ücretlerinin % 50 si Kuruma gelir kaydolunduktan sonra artanı, Hukuk Müşavirliği teşkilâtında çalışan bütün memur ve hizmetlilere dağıtılır. Dağıtım esas ve ölçüleri bir yönetmelikle belirtilir. 7244 sayılı Kanun hükümleri saklıdır.

EK MADDE 2. — Kurum, Yüksek Murakabe Heyeti giderlerine, 3460 sayılı Kanunun 8 nci

Karma Ko.

toplamı 50 milyon liraya erişinceye kadar devam eder.

(d) fıkrasına göre yapılacak ikrazat düzenlenecek tüzükteki hükümlere göre ve Bakanlar Kurulu kararı ile tâyin edilecek banka veya bankalar vasıtasıyla yapılır. Ancak bir müesseseye verilecek kredi miktarı hiçbir şekilde umumi fon yekûnunun % 10 unu geçemez.

(ç) ve (d) fıkralarında belirtilen yatırımlara karşı kurum lehine tesis edilen ipoteklerin paraya çevrilmesinde 4947 sayılı Kanununun 15 - 25 nei maddeleri hükümleri uygulanır.

[Tasarının 9 ve 10 ncu maddeleri çıkarılmıştır.]

Hü.

maddesi hükümleri dairesinde ve aynı kanun hükümlerine tâbi teşekküller için tesbit olunan masraf hisselerinin vasatısı üzerinden iştirak eder.

MADDE 11. — 4792 sayılı Kanunun 15 ve 5565 sayılı Kanunla değişik 16 ncı maddeleri ile 6900 sayılı Kanunun 40 ncı maddesi kaldırılmıştır.

MADDE 12. — Yürürlükte bulunan kanunlarda mevcut (İşçi Sigortaları Kurumu) ibaresi

Çalışma Ko.

maddesi hükümleri dairesinde ve aynı kanun hükümlerine tâbi teşekküller için tesbit olunan gider paylarının ortalaması üzerinden katılır.

EK MADDE 3. — Kurum, kanunlarla kendisine verilmiş bulunan görevleri yerine getirmek üzere müesseseler kurabilir.

Bu müesseselerin kuruluşları, görev ve yetkileri ile çalışma şekil ve esasları tüzüklerle tayin edilir.

EK MADDE 4. — Tüzüğünde belirtilecek esaslara göre Kurum memur ve hizmetlileri ile Yönetim Kurulu Başkan ve üyelerinin ve aile fertlerinin bakım ve iyileştirilmeleriyle uğraşmak üzere bir (Sağlık Yardım Sandığı) kurulmuştur.

Bu sandığın gelirleri :

a) Memur ve hizmetlilerin aylık ve ücretlerinin % 1 ni geçmemek üzere kesilecek aidattan,

b) Her türlü bağış ve yardımlardan,
Toplanır.

EK MADDE 5. — Sosyal Sigortalar Kurumu hakkında 23 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 1. — Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu tarafından Ankara'da inşa ettirilecek veya satın alınacak genel merkez binası için, Sosyal Sigortalar Kurumunca, gayrimenkulün birinci derecede ipoteği karşılığında ve değerinin % 90 ı nispetinde 20 sene vâde ve % 3 faiz ile 1 500 000 liraya kadar ikrazda bulunulabilir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Müdürler Kurulunun seçimle gelen üyeleri, kanuni sürelerini doldururlar. Artırılan kadrolara ise, bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra toplanacak ilk genel kurulda sigortalı ve iş veren üyeleri seçilir.

MADDE 11. — Hükümetin 11 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Yürürlükte bulunan kanunlarda mevcut (İşçi Sigortaları Kurumu) deyimi (Sosyal Sigortalar Kurumu) olarak değiştirilmiş ve (İşçi Sigortaları Kurumu) na ilişkin hak

Karma Ko.

GEÇİCİ MADDE 1. — Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu tarafından Ankara'da inşa ettirilecek veya satın alınacak Genel Merkez binası için, İşçi Sigortaları Kurumunca, gayrimenkulün birinci derecede ipoteği karşılığında ve değerinin % 90 ı nispetinde, (20) sene vâde ile (1 500 000) liraya kadar ikrazda bulunulabilir.

[Tasarının geçici 2 nci maddesi ile 11 ve 12 nci maddeleri çıkarılmıştır.]

Hü.

(Sosyal Sigortalar Kurumu) olarak değiştirilmiş ve (İşçi Sigortaları Kurumu) na ilişkin yetki ve görevler (Sosyal Sigortalar Kurumu) na geçmiştir.

MADDE 13. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 14. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

19 . 11 . 1960

Devlet Başkanı ve Başbakan <i>C. Gürsel</i>	Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı <i>F. Özdilek</i>
Devlet Bakanı <i>H. Mumcuoğlu</i>	Devlet Bakanı ve Millî Eğitim B. V. <i>N. Zeytinioğlu</i>
Adalet Bakanı <i>Â. Artus</i>	Millî Savunma Bakanı <i>H. Ataman</i>
İçişleri Bakanı <i>M. İ. Kızıloğlu</i>	Dışişleri Bakanı ve Ba. - Ya. ve Turz. B. V. <i>S. Sarper</i>
Maliye Bakanı <i>E. Alican</i>	Millî Eğitim Bakanı
Bayındırlık Bakanı <i>M. Gökdoğan</i>	Ticaret Bakanı <i>M. Baydür</i>
Sa. ve So. Y. Bakanı <i>R. Üner</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>F. Aşkın</i>
Tarım Bakanı <i>O. Tosun</i>	Ulaştırma Bakanı <i>S. Ulay</i>
Çalışma Bakanı <i>R. Beşerler</i>	Sanayi Bakanı <i>Ş. Kocatopçv</i>
Ba. - Ya. ve Turz. Bakanı	İmar ve İskân Bakanı <i>F. Yavuz</i>

Çalışma Ko.

ve vecibeler ile yetki ve görevler (Sosyal Sigortalar Kurumu) na geçmiştir. Kurumun isminin değişmesi neticesi yapılacak intikal işlemleri her türlü vergi, resim ve harctan bağıstır.

MADDE 13. — Hükümetin 13 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Hükümetin 14 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Karma Ko.

MADDE 2. — Tasarrın 13 neü maddesi 2 nei madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarrın 14 neü maddesi 3 neü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

